

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 6

VINERI 11 Iunie 1971

16 PAGINI — 1 LEU

MODELE ȘI LIMBAJE ȘTIINȚIFICE ALE REALITĂȚII

Analiza fundamentelor cercetării științifice, atât în cadrul local al științelor particulare, cât și în cel global al teoriei cunoașterii, devine în prezent o necesitate imperioasă pentru profesioniștii investigației științifice și ai învățămîntului. Această analiză nu mai poate rămîne exclusiv în sarcina filozofilor întrucît ea trebuie să aibă, ca orice activitate științifică în epoca actuală, un caracter social și ca atare dublu caracter teoretic și practic. Astfel, sînt satisfăcute condițiile de complementaritate ale tuturor cuceririlor revoluției tehnico-științifice mondiale contemporane, care leagă știința de viața socială prin legături care decurg din legile concepției materialist-dialectice care cere nu numai cunoașterea realității obiective, dar și stăpînirea ei. În general, cercetătorii diferitelor științe particulare nu se mai multumesc cu poziția de descoperitori ai unor fapte oricît de importante, ci caută să lege aceste fapte de observarea unor analogii izbitoare, să compare și să înregistreze calități comune, să creeze categorii cît mai largi, modele ample ale diverselor aspecte ale realității. Modelarea succesivă pînă la atingerea unui grad de abstracție și de generalitate compatibil cu stadiul cel mai înaintat al cunoașterii la epoca respectivă este o caracteristică a științei moderne.

Dezvoltarea științei arată că prin modelarea succesivă, în care fiecare model servește de original unui model uneori abstract, se ajunge la modele matematice. Istoria științei dovedește că disciplinele științifice care au reușit să se matematizeze mai rapid și mai profund decît altele, angajate mai tirziu și mai încet în acest proces, au cunoscut atît o dezvoltare mai rapidă și mai vastă, cît și o aplicabilitate mai eficientă în practică. Este suficient să cităm în acest scop numai disciplinele mecanice și fizice suficient de matematizate ca mecanica fluidelor și electromagnetismul.

Procesul de matematizare a diferitelor discipline științifice implică mai multe etape în care se folosesc noțiuni și raționamente matematice atașate modelelor caracteristice etapei respective parcurse de disciplina considerată.

Trecînd la o etapă ulterioară, caracterizată prin modelarea modelului anterior într-un cadru mai general, noțiunile matematice folosite în acest nou cadru vor fi mai profunde, mai generale și în consecință mai mariabile.

Pentru a fixa ideile, vom da o descriere a noțiunii de model cu aspect de definiție, dar care nu îndeplinește riguros condițiile unei definiții în viziunea unui matematician. **Vom numi model orice schemă care reflectă printr-o corespondență adecvată caractere structurale și funcționale ale unei categorii de obiecte sau fenomene, denumite în acest caz originale ale modelului considerat.**

Aceste corespondențe trebuie să permită în același timp și reflectarea inversă a caracterelor structurale și funcționale ale modelului pe caracterele respective ale originalelor acestuia. Exemplul simplu al categoriei de fenomene denumite compunerea forțelor va clarifica înțelegerea „definiției” de mai sus. Nu ne vom lua sarcina de a defini noțiunea de forță, ci de a-i găsi un model în segmentul orientat, denumit curent vector, deci un model geometric, iar fenomenului de compunere îi vom asocia ca model regula paralelogramului, deci adunarea vectorială. Realizăm în acest mod un model geometric care reflectează caracterele specifice forței, luate ca noțiune generală, independent de natura sa particulară: direcția, sensul și intensitatea de acțiune. Acestea se reflectă în direcția orientată și în imaginea vectorului. Este vorba de o reflectare prin analogie care admite și reflectarea inversă de la vector și adunarea vectorialelor la forță și compunerea lor, reflectare confirmată prin verificări experimentale.

O condiție prealabilă oricărei cercetări științifice este folosirea unor definiții cît mai precise, lipsite de echivocuri și exprimate în termenii cunoscuți, adică în termenii cărora li se poate asocia o semnificație științifică. În general, ceea ce se înțelege prin definiție este o înșirare de propoziții independente între ele și necontradictorii, susținibile de a caracteriza obiecte sau fenomene din realitatea obiectivă.

Dar orice propoziție este formată din cuvinte și aceste cuvinte nu sînt decît simboluri verbale, scrise, sau manifestate într-un alt mod, aparținînd unui limbaj. Ele

Acad. N. TEODORESCU

(Continuare în pag. 14)

Portret de LUCIA PÎSO

Directorul

Nu de mult am fost la sărbătorirea Liceului „Ioan Slavici”, fost „Moise Nicoară”, din Arad; acum 50 de ani mă înscrișesem acolo ca elev în clasa I. Se sărbătoreau simultan 225 de ani de la instituirea învățămîntului liceal în orașul de pe Murășul de Jos, 100 de ani de la întemeierea actualului așezămînt și 50 de ani (de fapt 52) de cînd liceul a început predarea în limba română, după unirea cea mare. Eram foști elevi de toate vîrstele: Acad. Avramescu, Acad. Tiberiu Popovici, Acad. Caius Iacob, Prof. Valeriu Novacu, Prof. Miron Constantinescu, președintele Academiei de Științe sociale și politice, Francisc Munteanu și alții. Titus Popovici încă nu venise, dar era așteptat. Mulți dintre foștii colegi nu mai erau. Profesorii de altădată, doi — trei, foarte bătrîni.

Am închis ochii să revăd profesorii de altădată, cei plecați dincolo. Păreau și mai mari decît atunci cînd veneau în clasă cu catalogul subsoară: Stamatiad, poetul mîndru, Peștesciciuș, cavalerul criticii românești, Manciulea, geograful, Blaga, naturalistul, Teodorescu, fizicianul, Papp și Albu, latinistii, Jean Decamp,

francezul... Dar peste tot domina parcă statura olimpică a directorului Ascaniu Crișan, omul drept, matematicianul și fizicianul de înaltă calificare. Părea o fire închisă, aspru, dar niciodată minios în relațiile cu elevii.

Odată m-a prins fumînd pe stradă, seara. A cerut să liu eliminat ca să fie exemplu pentru ceilalți deși eram elev bun. Pînă la urmă s-a mulțumit să mă scoată de pe lista premianților în acel an. Totuși, mi-a dat o „mențiune”: „Cuvinte potrivite” de Tudor Anghezi, după care de mult îinjeam, dar era o carte prea scumpă pentru buzunarul meu.

În 1928 mi-a înminat diploma de bacalaureat, întrebîndu-mă ce am de gînd să urmez. „M-aș fi dus la medicină sau la Politehnică, am răspuns, dar ai mei nu au bani să mă susțină.” „Tu la literă să te înscrii, a zis, acolo e locul tău”. Avea dreptate, cred, și am plecat la Universitatea din Cluj.

Acum cînd îl revăd în minte îmi pare mult mai mare decît atunci cînd noi eram niște copilăndri puși pe năzbitii, pe care el știa să le treacă cu vederea ori să găsească o soluție dreaptă, cînd ne întreceam cu „glumă” în impetuozitatea noastră tinerească. I-aș spune și azi „Domnule Director” și aș sta în fața lui în picioare, ca pe vremea cînd eram elev, cu 50 de ani în urmă.

MIHAI BENIUC

La Ministerul Învățămîntului s-au desfășurat marți, 8 iunie, în prezența ministrului Mircea Malița, lucrările sesiunii Comisiei de fizică a ministerului, conduse de prof. Ioan Ursu, președintele Comitetului de stat pentru energie nucleară.

Au participat membrii comisiei, academicienii, profesori din învățămîntul superior și liceal, specialiști din unități de cercetare și industriale.

În cuvîntul său, tovarășul ministru Mircea Malița s-a referit la implicațiile fizicii în dezvoltarea economiei naționale.

Prof. Ion Ursu, președintele Comisiei de fizică a Ministerului Învățămîntului, a prezentat o informare asupra activității desfășurate de comisie de la constituirea ei (octombrie 1970). Discuțiile s-au purtat pe baza referatelor prezentate în cele 3 sub-comisii:

1. Propuneri pentru îmbunătățirea profilului și planului de învățămînt al Facultății de fizică;

2. Poziția și ponderea fizicii în planurile de învățămînt la institutele tehnice de învățămînt superior;

3. Unele probleme ale fizicii în învățămîntul de cultură generală (școli generale și licee).

Pe linia unei cît mai strînse legături între cercetare, producție și instruire au fost dezbătute măsurile privitoare la perfecționarea programelor analitice și a metodelor de predare a fizicii la toate nivelele de învățămînt.

1. Probele practice de specialitate la liceele de artă și liceele cu program de educație fizică, proba de selecție pe baza testului de aptitudini lingvistice la liceele cu predare în limbi străine, precum și vizita medicală și probele de aptitudini muzicale la liceele pedagogice au loc între 20 și 23 iunie a.c.

Înscrierea candidaților la aceste licee se va face

pină în ziua de 19 iunie a.c., inclusiv.

Candidații admiși la aceste probe susțin între 26 iunie și 3 iulie la liceele respective probele prevăzute pentru concursul de admitere în liceele de cultură generală, iar candidații respinși se pot înscrie pină în ziua de 25 iunie inclusiv la concursul de admitere, la alte licee.

2. Serbarea de sfîrșit de an școlar la școlile și liceele de cultură generală are loc în ziua de 20 iunie a.c.

La invitația ministrului învățămîntului al României, Mircea Malița, miercuri după-amiază a sosit în Capitală Helge Larsen, ministrul educației din Danemarca, în fruntea unei delegații din care face parte și Eiler Mogensen, adjunct al ministrului. Delegația daneză va purta convorbiri cu oameni de știință și cultură români, va vizita

instituții de învățămînt superior din București, Iași și Suceava.

La sosire pe aeroportul Otopeni, delegația daneză a fost întîmpinată de ministrul învățămîntului al României, adjuncți ai ministrului, funcționari superiori din Ministerul Învățămîntului. A fost de față Torben Busck-Nielsen, ambasadorul Danemarcei la București.

Joi, 10 iunie a.c., la Casa universitarilor s-au deschis lucrările colocviului „Universitate-liceu, unitatea dintre învățămîntul superior și învățămîntul liceal”, colocviu care are drept scop realizarea unui schimb de opinii privind modalitățile de îmbunătățire operativă a coordonării acțiunii educaționale din învățămîntul superior cu cea din învățămîntul liceal.

Micro-institut de cercetări biologice

În ziua de 6 iunie a.c. a avut loc la Școala generală nr. 10 din București o originală manifestare: susținerea lucrărilor științifice a membrilor cercului de biologie din școală. În cursul anului școlar elevii claselor a IV-a, a VI-a și a VII-a au studiat sub îndrumarea competentă a profesoarei de biologie Victoria Negulescu, teme prevăzute în programa de zoologie, imbinînd studiul teoretic cu cel practic. Dobîndind aptitudini și deprinderi de mici cercetători, elevii au susținut cu succes teme ca: „Iepurele”, „Albina”, „Porumbelul” etc., relevînd într-o manieră științifică originea speciei respective, încadrarea sistematică, precum și o serie de aspecte morfologice și comportamentale ale animalului studiat.

În fața comisiei examinatoare, condusă de prof. Silvia Radulescu de la Liceul „Dr. Petru Groza” și în prezența unui numeros public, rînd pe rînd, micii biologi au expus proiectul lucrării, au demonstrat pe planșe, pe împăieturi și pe schelete realizate de ei în cadrul activității de cerc și au desprins adevărate concluzii științifice. În incheiere, într-o atmosferă festivă, celor mai buni cercetători li s-au acordat numeroase premii, printre care și o excursie pe Valea Prahovei.

VIOLETA APOSTOL

Un util schimb de experiență

Recent, membrii cercului metodic de biologie din Brașov au vizitat laboratorul model de biologie amenajat de profesorul Pîrvulescu de la Școala generală din Vaidă-Recea, laborator dotat cu o modernă aparatură audio-vizuală. De asemenea, în cadrul acestui schimb, participanții au mai vizitat și laboratorul original condus de profesoara Diminescu de la Școala gene-

rală din orașul Victoria județul Brașov. Laboratorul dispune pe lângă colecții de insecte, păsări și plante, de acvarii, terarii, precum și de un sistem automatizat cu planșe care reprezintă evoluția regnului animal și vegetal. Încheiat cu o excursie de studii, schimbul de experiență a fost deosebit de util pentru documentarea științifică și practică a profesorilor de biologie participanți.

Prof. TEODORA FLOREA

„Carpții”

Cel de-al doilea volum al culegerii de Studii și articole de istorie, științe sociale și artă seos de Sindicatul învățămînt Galați în colaborare cu Casa județeană a corpului didactic (Cabinetul metodic), dedicat semi-centenarului Partidului Comunist Român, reflectă o susținută și bine orientată activitate de investigație în domeniul științelor sociale și umanistice pe care o dețin cadrele didactice din județ. Studiile eum sunt: „Date noi cu privire la demonstrația muncitorilor gălățeni din 13 iunie 1916” (prof. I. Danilescu, Liceul nr. 6 Galați) sau „Cu privire la unele mutații în structura forței de muncă în C.A.P.” (Cercetare sociologică în cîteva C.A.P.-uri în județul Galați — lector univ. Bădic Dan) ori „Problema Dunării și pretențiile Germaniei (fasciste) 1936—1938” (prof. Niță Romeo) din secțiunea cu același nume, precum și materialele grupate la rubrica „Informarea metodică” ne rețin în mod particular atenția.

„Recreații cinematografice” pentru elevii ieșeni

Întreprinderea cinematografică a județului Iași, în colaborare cu Consiliul elevilor din cadrul Comitetului județean al U.T.C. au luat recent o inițiativă apreciată de toți iubitorii celei de a 7-a arte.

Sub titlul „Recreații cinematografice” se va desfășura periodic o suită de filme-lecții pe trei teme: „Cărți pe ecran”, „Western” și „Laurii festivalurilor cinematografice”. Filmele-lecții vor fi comentate de personalități ale vieții culturale din Iași și din alte orașe ale țării. La aceste manifestări s-au înscris pină acum peste 1 000 de elevi.

Prin munca patriotică a părinților

La chemarea colectivului de cadre didactice de la Școala generală cu clasele I—VIII din comuna Bruui, județul Sibiu, și a comitetului de părinți pe școală, cu sprijinul și îndrumarea directă a Comitetului comunal de partid și a Comitetului executiv al comitetului comunal, un număr de 30 de părinți ai elevilor au transportat o cantitate de 150 tone de piatră de la distanța de 25—30 km față de comună (Arpașul de Jos, Arpașul de Sus, Cirtîța), cantitatea necesară începerii lucrărilor de canalizare a școlii, planificată să înceapă la 1 iulie 1971. Transportul a fost efectuat cu ajutorul Fermei de stat din Bruui și al I.M.A.

POSTA

redacției

Prof. A. Schäffer, Nisipeni — Satu Mare: Revista noastră a publicat în nr. 4 (din 28 mai 1971) două materiale care vin în ajutorul cadrelor didactice din școlile speciale (articolul „Psihologul școlar în învățămîntul special” — la rubrica „Documentar”, și recenzia la cartea lui Pierre Cléron, „Educația copiilor handicapați fizic”). Vom publica, desigur, și în viitor asemenea materiale. Temele propuse de dv. spre a fi dezbătute în revistă sînt interesante. Am fi dorit însă să ne fi scris un articol pe una din aceste teme, cu referiri concrete la Școala specială din Nisipeni care, chiar dacă a fost înființată abia în urmă de doi ani, prezintă neîndoiește suficiente aspecte care ar putea fi relevante.

Prof. Speranța Drăgănescu, Turda: „Tribuna școlii”, avînd un profil diferit de al revistelor literare, nu publică poezii. Dar chiar dacă ar publica, versuri ca acestea: „În creșe, în cămine, în grădinițe, școli, / Părinți, educatoare, frați ori surori, / Cu bucurie mare, cu dragoste vă-ntîmpin / Și vă sărută toți de 1 Iunie în zori” — sînt încă departe de a vedea lumina tiparului.

Nicolae Vinătoru, Singeorz-Băi: Vălabil și pentru dv. răspunsul de mai sus.

Prof. D. G. — București: Într-adevăr, așa cum afirmați, acordăm prioritate materialelor care cuprind diferite opinii determinate de procesul instructiv-educativ, sau care dezvoltă multiplele aspecte din viața școlii noastre. Lucrări cu caracter literar, în genul celei trimise de dumneavoastră („Miinile”) — după cum ați putut constata și personal — nu publicăm. Vă recomandăm, deci, să vă adresați unor publicații de specialitate.

Prof. C. Beuran — Lipova: Firește, aveți multă dreptate. Mai există, din păcate, numeroase locuri „poluate” — cum vă exprimați dv. — de lipsa de competență sau de ignoranță. Da. Așa se explică greseliile ortografice pe care le semnalăm, întilnite în listele de bucate ale restaurantelor, pe plăcuțele indicatoare ale străzilor sau — ceea ce e mai trist — pe culoarele școlilor. Să sperăm că încet, încet vor dispărea.

Un grup de cadre didactice din județul Maramureș: Așteptăm de la dv. articole cu acțiuni și aspecte meritorii din școlile maramureșene. La rubrica „Poșta redacției” veți primi răspuns la întrebările ce ni le veți adresa în legătură cu organizarea și desfășurarea procesului instructiv-educativ. Probleme care privesc salarizarea, precum și cele de legislație și organizarea muncii nu intră în competența noastră. În legătură cu aceste probleme vă adresați fie inspectoratului județean, fie Ministerului Învățămîntului.

Pentru răspunsul la ultima întrebare, adresați-vă deci inspectoratului școlar județean.

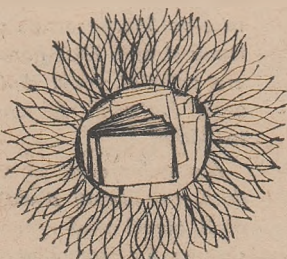
Tribuna școlii

EDITATĂ DE
MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ȘI

UNIUNEA SINDICATELOR
DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Științei nr. 1
București
Tel: 17 60 20

SECVENTE

Centenarul Liceului pedagogic din Cluj

Încă un liceu pedagogic își sărbătorește centenarul: Liceul pedagogic din Cluj.

În ziua de 19 iunie a.c. foștii profesori și elevi, actualul colectiv al școlii vor participa la o serie de manifestări dedicate acestui eveniment. În clădirea noului local al liceului își vor da intîlnire generații de învățători care au absolvit școala, mii de dascăli înimoși care și-au dedicat întreaga lor activitate pregătirii tinerelor vîlăstare de pe meleaguri transilvănene.

Olimpiada experimentală de biologie

Joi 3 iunie a.c. s-a desfășurat în laboratorul Liceului nr. 15 din Capitală olimpiada de biologie — faza interșcolară — organizată de Societatea de Științe Biologice, în colaborare cu Inspectoratul școlar al municipiului București. Interesanta competiție științifică a reunit 30 de elevi din clasele speciale de biologie de la Liceul „Mihail Sadoveanu” (prof. Adela Logofătu) și de la Liceul nr. 15 (prof. Maria Picoș). selecționați după faza pe clasă.

Elevii participanți la olimpiadă au efectuat reacții de recunoaștere a unei substanțe organice studiate la capitolul „Materia vie” și au determinat o plantă din flora spontană.

Duminică 13 iunie se va desfășura festivitatea de premiere.

A. V.

SCULPTORUL, PICTORUL, SCRIITORUL

ION VLASIU :

„Am vrut să mă fac inginer...”

Ion Vlasiu se impune în arta noastră contemporană printr-un complex de vibrații care acoperă un vast orizont de manifestări — în sculptură, în pictură, în literatură.

Prin nivelul înalt al creației sale, prin originalitate, mereu actual și continuu prezent pe șantierul artei noastre, în confruntare permanentă cu marile evenimente din istoria poporului nostru, Ion Vlasiu este o prezență de necontestat.

L-am surprins în atelier, acolo unde se confruntă duritatea materiei cu patosul creației, la hotarul dintre eternitatea marmurii și setea de împliniri spirituale, pentru a-i solicita interviul de față la care mi-a răspuns cu amabilitate.

— Când și unde, în ce împrejurare, și cu ce ați început cariera dumneavoastră ?

— Nu fac parte dintre feriții care și-au ales o carieră. Vistul meu de copil era să ajung inginer. E drept și aceea că inginer însemna pentru mine un om care știe face orice : case, mașini, avioane, trenuri, ceasuri, tot ce mi se părea mai spectaculos sub unghi vizual era făcut de ingineri. Asta încă înainte de a fi plecat din sat... Când am ajuns la oraș la o școală de meserii, acest mit frumos avea să se destrame cite puțin. N-am putut ajunge inginer, am ajuns numai tâmplar și bineînțeles că eram nemulțumit. Această nemulțumire m-a îndreptat spre Academia de Arte Frumoase, unde idealul meu de inginer avea să fie convertit spre ceva asemănător.

Am făcut o expoziție de sculptură la Tg. Mureș, în 1932, dar multă vreme m-am simțit îndoit. Mi se părea că fac prea puțin, că arta poate mai mult.

— Ce orizonturi ați vizat la începutul carierei dv. și unde considerați că ați atins, până în prezent, apogeul artistic ?

— Căutam să leg arta de viață, să-i dau un înțeles, un sens care să-mi justifice prezența în societate. Mă simțeam singur și disperat că sint inutil. Am făcut expoziții una după alta și eram laudat în gazete, de critici și încetul cu încetul m-am consolatat intruciva. Am înțeles foarte greu noțiunea și formele culturii, îmi lipsea perspectiva pe care ți-o dă cultura. Cred că lectura, dar și munca în atelier m-au ajutat înving acest moment. Și scrisul m-a ajutat. Exercițiul de a scrie l-aș recomanda oricui, fiindcă te obișnuiește cu idei clare. Vorba o duce vântul și nu știi bine cum a fost.

— Ce considerați în opera dv. ca definitiv și reprezentativ în Pantheonul artei noastre ?

— Definitiv e un cuvânt de circumstanță, reprezentativ pentru mine sint acele lucrări care mă reprezintă, lucrări în care sint limpezi ideile și original exprimate. Sint câteva de un relief spațial mai dezvoltat, mă refer la lucrări cu caracter staționar : **Mama cu gemeni** din Grădina Icoanei, lucrare într-un material necorespunzător care ar trebui să fie cioplită într-o piatră ; **Ion Creangă** din Parcul Herăstrău și o altă piatră pe tema iubirii în Parcul Floreasca. Mai sint și prin muzee câteva lucrări, bronzuri, lemne și pietre, unele încheiate ca viziune și desigur de expresive. Oamenii fă-

cuți de mine sint gândiți ca tipuri, dar timpul singur va decide asupra duratei lor.

Realismul plastic trece printr-o criză care se prelungește deocamdată și se răsfrînge și în cultura noastră.

— Ne puteți cita câteva nume care v-au stimulat meșteșugul scrisului în arta dv. „Drum spre oameni” deosebit de bogată în viziune, și mijloace de creație ?

— Eu nu cred că meșteșugul cărților mele este atât de deosebit ca să aibă nevoie să se justifice prin căutarea unor stimulente în contact cu alți scriitori. Scriind, eu n-am vrut să fac literatură. Ci să-mi lămuresc mie niște contradicții intime. Scrisul meu este simplu, linia de interes cade pe conținut.

Ca cititor sint cititor de poezie. N-am citit multă proză, în orice caz nu toată. Cite puțin din fiecare prozator, care mi-a plăcut fragmentar, nu în întregime. Se pare că e foarte greu să faci o carte bună de la început pînă la sfîrșit, în mod egal pentru toți cititorii. Sint rare astfel de cărți. Ion Creangă a reușit, dar el, propriu-zis, n-a scris o carte. Mai nou, scriitorii moderni au și renunțat. Se vorbește de romanul deschis... Poate că această modalitate tînde să salveze scriitorul din impasul clasic atât de rar, depășit, vreau să spun că au fost citiva scriitori care au reușit, dar nu mulți.

— Ce considerați mai reprezentativ în plastica generației tinere, și dacă se menține o continuitate în arta plastică românească ?

— Ideile în jurul cărora militază plasticienii tineri sint foarte variate, dar nu imposibil de inventariat. Multe sint parazitare, în sensul că nu pot fi asimilate de cultura noastră, mai ales cele pesimiste, macabre. Contactul cu culturile mari ale lumii culte au fost pentru arta noastră ca și pentru alte genuri de creație, constructive, acum însă acest aspect s-a hipertrofiat sub formula unui universalism încă nu destul de motivat filozofic și estetic. Cum, cînd, cu ce aspecte, este sau poate fi universală o operă de artă ? Acesta este noul context al întrebărilor la care generațiile tinere s-au angajat să răspundă. Eu am încredere, o mare încredere și foarte bune speranțe, dar e necesară și multă răbdare, fiindcă în această fază s-au deschis toate ușile artei și pătrund elemente fără vocație, prea multe. Debutează virtuozul ; artistul interiorizat este pus la mare încercare, dar poate chiar această încheștare este legea care verifică talentul. Ca să putem recunoaște o continuitate e necesar în prealabil să fim de acord asupra unui orizont de valori stilistice originale. E prezent și

azi ca și în trecut simțul pentru culoare, cu sens liric, pentru senșul poetic al plasticeii. Ar fi bine mai ales în sculptură, dar și în pictură să se producă schimbarea de mult așteptată, spre evocări monumentale, spre arta evocatoare. Ideile mari, evenimentele istorice ale ultimelor decenii încă nu și-au găsit interpreții geniali. Nu avem un bun regulament pentru debutul sculpturii monumentale, e frîntă inițiativa artiștilor, nu reușim să eliminăm unele piedici de ordin organizatoric.

— Nu considerați că se abuzează de arta de sinteză brăncușiană în paștile care generează o stagnare în afirmarea unor noi talente ?

— Experiența stimulată de Brăncuși nu e rea, dar încă n-a dat rezultate bune, fiindcă nu totdeauna este înțeleasă. Nici nu e ușor, esențial este să nu renunțăm ; prea multă nervozitate e semnul diletantului. Brăncuși a pus cîteva probleme estetice sculpturii : de spațiu, de materie și altele de conținut încă nu destul de clar pentru toți. Tentativele cite există să nu ne mirăm că sint hibride. Trebuie bine cunoscut izvoarele viziunii brăncușiene.

— Ce considerați — ca viziune modernă — în arta plastică românească, fără a părăsi contingentă cu specificul artei naționale ?

— Specificul nostru național înglobează într-o arie foarte largă sensuri filozofice și estetice care sint tot atîtea punți de tangență cu stiluri și culturi umane. Este chiar marea mîndrie pe care o putem avea că nu ne mișcăm spiritual într-un cadru închis. Noi nu sintem orgolioși, putem fi triști sau fericiți, în funcție de triumful sau eșecul acțiunilor noastre. Această concluzie cu o deduc din întreg folclorul nostru literar, care se pare că și în această epocă ne exprimă. Să nu ne temem că ceea ce e foarte modern nu poate fi accesibil spiritului românesc.

Tradiția pentru noi nu e ceva țepăn, dimpotrivă, stilul din trecut a fost doar o mîncă a noului stil, una care a garantat spontaneitatea talentului. Mă deranjează creațiile populare și ansamblurile coregrafice care, prin epopie, fac odioase cîntece și dansuri sublime. Pentru plastică trag de aici o concluzie : să nu repetăm motivele populare, pe scurt, să nu-i imitam pe țărani, dar nici pe alții. Să credem în sinceritatea noastră și s-o căutăm cu răbdare.

— Cum vedeti oglindirea în artă a revoluției socialiste ?

— Salvatoare pentru evoluția artelor plastice la noi. La început prea demonstrativ, dogmatic și descriptiv, talentul s-a angajat în compoziții facile, dar timpul a îndreptat această greșită direcție... Așa se vorbește acum despre perioada de început, dar chiar în acest timp au fost artiști care au făcut opere realiste cu care azi se mindresc muzeele noastre. Acum se face o artă în care predomină o problemă obscur-intelectuală. Criticii n-au definit exhaustiv acest moment, se practică recenșia de servicii, și e regretabil că revistele nu aplică un principiu cultural superior. Cîștigul ar fi imens în sensul că s-ar face o distincție a încercărilor sincere, cit și a realizărilor originale. Problema unui realism nou figurativ, atît de dificil pentru teorie, artiștii încearcă s-o rezolve intuitiv. Sint salturi în cultură, astfel de salturi pe care teoreticianul se mulțumește să le înregistreze mai tîrziu, explicîndu-le. Oare trecem printr-un astfel de moment ?

Interviu realizat de

C. BIVOLARU

PARADIGME

ȘCOALA TALENTELOR

Orașul academic de la Novosibirsk este un adevărat simbol al caracterului de pionierat al științei. Pădurea a fost defrișată ca să lase loc institutelor de cercetări. La un pas de oraș începe taigaua siberiană. În inima orașului științei stau cele 22 de institute ale Academiei. Numele lui Lavrentiev este pe buzele tuturor. El e președintele Secției siberiene a Academiei de științe a U.R.S.S. L-au urmat, părăsind confortul capitalei, numeroși savanți de renume mondial : Sobolev, Liapunov, Kantorovici, Aganbghian. În jurul nucleului de institute orbitează instituțiile de învățămînt. Universitatea, condusă de tînărul rector Beliaev, una din cele mai bune universități din U.R.S.S., împreună cu Leningradul și Moscova formează un triunghi cunoscut de litere : L., M., N. N-am să vorbesc de un club special tehnic în care academicienii lucrează cot la cot cu tinerii elevi, club care are dimensiunile și dotarea unui adevărat institut de cercetare.

Remarcabilă este școala de matematică și fizică pe care am vizitat-o. Școala specială cuprinde numai clasele 9 și 10, clasele terminale ale sistemului de formație generală din U.R.S.S. Există și clasa a VIII-a pregătitoare pentru elevii proveniți din mediul rural. Pentru aproximativ 500 de elevi predau 100 de cadre, din care 50 de profesori universitari și cercetători științifici, iar ceilalți pe bază permanentă. Elevii sint admisi la această școală după o olimpiadă de fizică sau de matematică sau dacă s-au evidențiat în cluburile tehnice ale tineretului prin creații originale.

Este locul să medităm asupra ceea ce este o școală specială ? Primul răspuns și cel mai frecvent constă în acordarea de mai multe ore la disciplinele de specialitate ale școlii. Nu o dată, prin sistemul claselor speciale, se dă regimul de specialitate peste rația cotidiană de cultură generală, ca în povestea aceluia individ care a înțeles că dieta pentru slăbire pe care i-o recomandă medicul trebuie luată la sfîrșitul mesei. Al doilea răspuns constă nu în număr sporit de ore consacrate specialității, ci în calitatea și în caracterul intensiv al educației. Suroriza pentru expert la Novosibirsk este că matematica și fizica, care constituie baza învățămîntului de specialitate, nu se bucură de mai multe ore decît la o școală obișnuită. Planul de învățămînt, elaborat de un consiliu științific, în frunte cu doctorul Smirnov, prevede un regim de cursuri și seminarii, întocmai ca la universitate. Nu se debîște pe săptămîină numărul de 30 de ore. O zi este prevăzută liberă, miercuria, pentru activități de cercetare personală. Sint 35 de cursuri facultative, printre care și fizica plasmei, astrofizică, topologie și spații liniare. Elevii sint împărțiți pe grupe mici de 15 persoane. În ultimă instanță, profesorul le determină regimul de lectură, teme, colocvii și lucrări. Unele discipline sint comasate în obiecte unite și o „știință a pămîntului” cuprinde totul, de la geografie la geologie.

Școala dă un răspuns și presupunerii false că umanitățile ar suferi într-o educație intensiv științifică. La una din olimpiadele de limbă rusă copii de la școala specială de matematică și fizică au cîștigat primul loc.

Școala este construită pe două postulate. Unul e cercetarea în știința modernă presupune o solidă formație teoretică în domeniul matematicii și fizicii. Matematica este considerată limbaj universal. Formația teoretică trebuie eucerită la o vîrstă fragedă. Aplicațiile teoriei pot fi mai dezgrabă dobîndite într-o fază ulterioară. Știința modernă consumă teorie multă. Progresul științei este direct proporțional cu stăpînirea fundamentelor. Al doilea postulat este că știința trebuie să-și formeze colaboratorii de mici. Trebuie respira aerul laboratoarelor pentru dedicație ulterioară în cîmpul științei. Un tînăr, venit pentru anul pregătitor la școala specială de fizico-matematică din Novosibirsk, a spus că ceea ce l-a impresionat mai mult a fost că a văzut un academician cu barbă, în earne și oase. Acest lucru mi-a amintit de marele matematician englez Hardy, care în copilărie visa să bea porto și să mînnince nucii la Oxford. Este o grijă specială a academicienilor sovietici de a nu pierde tineretele talente. Să nu-l pierdem pe noul Lomonosov ! Lomonosov este printre cei mici. Un mare om de știință sovietic a spus că vrea să trăiască atîta, încît să vadă nașterea unei noi mari teorii fizice. Este vorba de Tamm, laureat al premiului Nobel.

Ei bine, creatorii marilor teorii ce urmează să vină sint școlari și liceeni și atenția care li se dă este o grijă pentru viitorul științei.

MIRCEA MALIȚA

CURSURILE DE VARĂ — FORMĂ EFICACE DE PERFECTIONARE A PROFESORILOR DE LIMBI STRĂINE

Ca și în alte domenii ale învățării mintului, în predarea limbilor străine a avut loc în ultimele decenii o schimbare radicală atât a conținutului, cât și a metodelor. Puține sînt disciplinele, cu excepția poate a matematicii, care să fi cunoscut transformări atât de adînci și cu repercusiuni atât de largi asupra învățămîntului în ansamblu.

Care sînt cauzele acestor schimbări? Prin ritmul extrem de rapid pe care l-a atins în această perioadă, revoluția tehnico-științifică mondială presupune un continuu schimb de informații, o comunicare permanentă, care, prin caracterul internațional al dezvoltării științei și tehnicii, depășește granițele unei singure țări.

A ține pasul cu mersul înainte al științei înseamnă a fi la curent cu ce se petrece în centrele științifice de prestigiu ale lumii. Știința, ca puternică forță socială, presupune, alături de echipamentul de cercetare, un instrument la fel de indispensabil: informarea cu privire la realizările științifice din alte țări. Cum această informare în primul rînd, formă unei comunicări de natură lingvistică, scrisă sau orală, cunoașterea limbilor străine devine astfel o condiție prealabilă a realizării ei.

Se poate spune cu temei că în prezent nu se poate desfășura o activitate științifică, ca de altfel orice activitate intelectuală, fără cunoașterea cel puțin a una sau două limbi străine de largă circulație. De aici, importanța crescută care se acordă predării limbilor străine în învățămîntul de toate gradele.

În ceea ce privește recunoașterea necesității stringente a introducerii predării limbilor străine în toate formele de învățămînt, considerăm că în țara noastră au fost adoptate în ultimul timp unele măsuri pozitive. Aș aminti

aici doar cîteva dintre ele: introducerea claselor experimentale de limbă în școlile de cultură generală, recenta hotărîre de înființare a liceelor de limbi străine, predarea limbilor străine în școlile profesionale și liceele de specialitate, reglementarea predării limbilor străine în învățămîntul superior etc.

Pentru a-și atinge scopul, aceste măsuri, pozitive în ansamblul lor, necesită însă o reevaluare a metodelor și concepțiilor care stau la baza predării.

Este cunoscut că în trecut însușirea limbilor străine era privită drept un fapt de realizare și perfecționare individuală, o dovadă a unui înalt grad de cultură generală, un adăos la dezvoltarea intelectual-artistică a elevului. Aceste scopuri ale predării limbilor străine rămîn valabile în esența lor. Lor li se adaugă însă un scop cu totul nou: însușirea limbilor străine în primul rînd ca mijloc de comunicare, ca un instrument de lucru practic, în activitatea zilnică oricare ar fi natura ei.

Cînd schimbările de tot felul dintre națiuni se dezvoltă în ritmul pe care-l cunoștem în prezent, folosirea limbilor străine nu mai constituie o eventualitate puțin probabilă a specialistului, chiar de pregătire medie, ci o realitate vie.

Conducătorii ai unor departamente și întreprinderi informează că uneori se aduc statului pagube însemnate datorită faptului că prin necunoașterea limbilor străine se achiziționează echipament industrial tehnic în condiții necorespunzătoare, sau se comit erori în aplicarea unei tehnologii noi prin ignorarea documentației de specialitate existentă în limbile străine.

În aceste condiții, trebuie, după părerea mea, depășită concepția care persistă încă în ceea ce privește predarea limbilor străine în școlile de toate gradele. Accentul trebuie pus, și aceasta nu în vorbe sau declarații programatice, ci în activitatea practică, în metodele de predare, în manuale și alte materiale didactice, în folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale, pe folosirea **activă și eficientă** a limbii ca mijloc de comunicare.

Este semnificativ faptul că, alături de factorii sociali și economici care au determinat schimbarea punctului de vedere cu privire la rolul și locul predării limbilor străine în învățămînt, au avut loc în ultimul timp și unele dezvoltări teoretice în domeniul lingvisticii, psiholingvisticii, teoriei învățării etc., care, la rîndul lor, scot în relief necesitatea reevaluării metodelor de predare.

Mai mult, electronica și-a găsit o largă aplicabilitate în domeniul predării

limbilor străine prin crearea de laboratoare complexe de limbă, a unor variate mijloace audio-vizuale fără de care predarea limbilor străine a ajuns de neconceput.

Toate aceste transformări fac necesară continuă perfecționare a profesorilor de limbi străine. Pentru profesorii de limbi străine perfecționarea este, de fapt, mai necesară decît în cazul cadrelor didactice de la alte discipline. Aceasta pentru că, în afara necesității de a fi la curent cu cele mai noi dezvoltări în domeniul lor de activitate, comună tuturor cadrelor didactice, profesorii de limbi străine predau o disciplină în care deprinderile lor lingvistice trebuie să rămînă la un înalt grad de perfecționare chiar în condițiile în care ei trăiesc în alt mediu lingvistic, anume cel al limbii române. Profesorii de limbi străine constituie modele de pronunție și de corectitudine gramaticală pentru elevii lor, de aici necesitatea de a sprijini pe toate căile eforturile lor de a servi drept modele bune pentru predarea limbilor.

Una din formele folosite în acest scop o constituie cursurile de vară pentru profesorii de limbi străine la care predarea este asigurată de specialiști din străinătate. Ea și-a dovedit pe deplin eficacitatea, fiind larg folosită pe plan internațional.

Pentru ediția din acest an a cursurilor de perfecționare, organizată la Brașov de către Institutul central de perfecționare a personalului didactic, se prevede o creștere importantă a numărului de participanți, plecîndu-se de la principiul că această formă de perfecționare trebuie generalizată, urmînd să cuprindă, periodic, pe toți profesorii de limbi străine. Cursurile de vară vor fi puse mai în strînsă legătură cu celelalte forme de perfecționare prevăzute de statutul cadrelor didactice și legea privind perfecționarea continuă a salariaților, anume definitivatul și obținerea gradelor didactice. Consider că în viitor cursurile vor putea fi privite drept prima treaptă pentru obținerea acestor grade.

Programul cursurilor din acest an prezintă o schimbare a centrului de greutate spre activitățile practice și metodologice, ca formele cele mai eficiente pentru a obține în mod real o îmbunătățire a nivelului de predare a limbilor într-o perioadă scurtă de 20 de zile, cît durează cursurile de vară.

Desigur, cursurile vor include în continuare prelegeri privind unele probleme de bază ale limbii și literaturii, menite mai ales a pune la curent cadrele didactice cu noile dezvoltări din domeniul lingvisticii de specialitate, cu noile tendințe în studierea literaturilor

de limbă engleză, franceză, germană și rusă. O pondere sporită vor avea prelegerile cu caracter metodologic în care accentul va fi pus pe familiarizarea cu noi puncte de vedere în domeniul metodologiei predării limbilor străine privite din punctul de vedere al aplicabilității în practica predării a unor cuceriri din domeniul lingvisticii, pedagogiei, psihologiei, precum și noile dezvoltări în cadrul unor științe interdisciplinare, ca psiholingvistica și psihopedagogia.

Aceste prelegeri vor fi ținute în cea mai mare parte de profesori străini, specialiști în domeniul limbilor engleză, franceză, germană, rusă, ca limbi străine, care vor veni într-un număr mult mai mare în acest an.

Activitățile practice de seminar vor fi dedicate dezvoltării deprinderilor de limbă vorbită ale profesorilor, folosînd astfel din plin prezența profesorilor străini în cadrul cursurilor. Perfecționarea pronunției în cadrul laboratoarelor de limbă, special amenajate la Brașov în perioada cursurilor, orele de conversație, discuțiile libere, precum și alte forme de activități vor constitui pentru cursanți tot atîtea prilejuri de a folosi activ limba străină pe care o predau. La rîndul lor, seminarele metodologice cu un pronunțat caracter practic vor fi dedicate discuțiilor unor probleme specifice ale predării limbilor străine respective, familiarizării cu unele metode și tehnici noi de predare vorbitorilor de limbă română. Pentru a da posibilitatea cadrelor didactice să-și expună experiența personală, precum și pentru a fi puse în discuție unele aspecte ale predării cu o largă participare a cursanților, se preconizează organizarea unor simpozioane cu următoarele teme:

1. Greșeli tipice ale vorbitorilor de limbă română în învățarea limbilor engleză, franceză, germană, rusă.

2. Elaborarea materialelor didactice auxiliare în predarea limbilor străine.

La toate aceste activități se adaugă posibilitățile de documentare care vor sta la dispoziția cursurilor, folosirea din plin a laboratoarelor, precum și un bogat program de activități cu caracter recreativ (vizionări de filme, excursii etc.). Avem astfel convingerea că sînt create toate condițiile pentru a da acestor cursuri o valoare științifică și practică de netăgăduit, astfel încît cursanții să poată petrece 20 de zile în mod util, dar și plăcut.

Conf. dr. DUMITRU CHIȚORAN
decanul Facultății de limbi germanice

IDEI DEZBATERI ORIENTARI

Am primit din partea conducerii Liceului „Ion Creangă” din Capitală articolul de mai jos. Dată fiind însemnătatea problemelor ridicate, invităm pe această cale cadrele didactice din învățămîntul de cultură generală și superior să-și spună cuvîntul.

Ar fi fost binevenită cu mult înainte o discuție deschisă, în care să se solicite opinii diferite în legătură cu concursul în învățămîntul superior.

Nu e firziu nici acum să expunem unele puncte de vedere în această problemă, atît de discutată, de care depinde viitorul tinerilor absolvenți, reușita sau nereușita lor în viață și în care se verifică munca noastră, a celor care l-am format în liceu.

Se impune discuția deschisă a problemei în condițiile exigenței concursului, exigență cu care sîntem de acord, îngăduindu-ne să arătăm unele aspecte care duc la eșecuri surprinzătoare ale unor candidați temeinic pregătiți, așa cum îi cunoaște și îi caracterizează școala.

Semnalăm în acest sens unele aspecte de fond ale problemei și altele cu privire la forma în care este organizat concursul.

Ca observații generale arătăm că:

— la bacalaureat și la facultate se cer o serie de teme, care, predate cu ani în urmă, nu au fost prezentate în lumina interpretării actuale (observația este valabilă atît pentru disciplinele umaniste, cît și pentru cele pozitive);

— unele capitole din materia de fizică, de pildă, se cer numai la bacalaureat și nu se cer la facultate;

— neconcordanța între programa pentru concurs și ceea ce se cere la examen candidaților; în condițiile în care accentul se pune în învățămînt pe formativ, se insistă la concurs pe informativ, pe volumul de cunoștințe, pînă la amănunte care suprasolicite îngrijorător absolut. Elevul este supus la un dopaj de noțiuni, cunoștințe care-l obosesc; cei mai mulți dintre

cei admiși în cursul anului I obțin rezultate slabe, în discordanță cu cele de la concurs.

Subiectele atît la scris, cît și la oral nu au caracter sintetic, general, nu merg spre relevarea posibilităților de gîndire, sinteză ale elevului, ci solicită în general memoria.

La Facultatea de medicină, de exemplu, subiecte la lucrările scrise ca: Funcția hipofizei, Metabolismul osos — despre care în manual sînt scrise cîteva rînduri — nu îngăduie candidatului să-și desfășoare cunoștințele generale și nici puterea de sinteză.

La fizică, chimie și matematică dificultatea problemelor depășește cu mult nivelul la care se pot rezolva probleme în clasă și nivelul majorității problemelor din culegerile care stau la dispoziția elevilor.

Unele puncte din probleme depășesc programa de fizică aplicată — așa cum se predă actualmente în liceu (Calculul de momente de inerție).

În marea majoritate, problemele de fizică conțin date în alte unități decît unitățile SI, prevăzute în programa școlară.

La gramatică, se cer unele noțiuni (elementul predicativ suplimentar, forme de circumstanțiale, cazuri ale subiectului etc.) neprevăzute în programa școlii generale și nici în liceu unde locul gramaticii este aproape inexistent.

La majoritatea facultăților, volumul de lucru al temelor la lucrările scrise este cu mult mai mare decît volumul ce se poate realiza în 2 sau chiar 3 ore care stau la dispoziția candidaților.

Apare de-a dreptul curios faptul că la concursul în liceu, la bacalaureat, se afectează 3 ore pentru lucrări scrise și la altele, ca de pildă Facultatea de filologie (pentru o teză de literatură și gramatică), candidatul are numai 2 ore.

Sînt condiții inegale de lucru, cărora le adăugăm și niște condiții inegale de pregătire. Ceea ce oferă liceele din mediul rural pentru pregătirea candidaților, în comparație cu ceea ce oferă liceele din centrele universitare, în care s-au organizat ore de pregătire în cadrul universităților, creează inegalități în pregătirea

candidaților și posibilități mai puține de pătrundere a acestora în învățămîntul universitar.

De aceea, poate ar fi necesară o revizuire a programelor, realizată atent de colective alcătuite nu numai de cadre didactice exclusiv universitare, ci și de cadre didactice din învățămîntul liceal.

Propunerile de subiecte pentru scris și oral să se realizeze tot în colective în care să se solicite și opinia profesorului de liceu, curios omis în ultimul timp, în această direcție.

Și, în sfîrșit, după cum la concurs în liceu profesorul de liceu din comisie este dublat de unul de specialitate din școala generală, tot așa și la facultate în comisie să fie prezenți lingă colegii universitari și profesori de liceu de gradul I și II pentru a se realiza un concurs în stricta respectare a programei și nu printr-o optică și cerințe exclusiv universitare. Profesorului de liceu să-i revină, alături de cadrul universitar, dreptul de notare.

Astfel, se vor evita unele excese în pretenții, unele cerințe amănunțite în direcția specializării stricte a universitarilor: pe epoci, probleme, puncte de vedere.

Concursul va fi astfel o verificare a modului de gîndire a viitorilor studenți și nu a caracterului enciclopedic al cunoștințelor lor.

Se impun, de asemenea, criterii mai unitare de apreciere, cu bareme care să solicite aspectul formativ al intelectului, și nu volumul de date. Aceasta, îndeosebi, la facultățile de profil umanist, unde elementul subiectiv e mai preponderent în apreciere decît la alte facultăți.

Poate astfel examenul nu va mai fi un factor inhibant pentru mulți candidați.

E timpul, în concluzie, să ne gîndim în perspectiva apropiată la „anul pregătitor universitar”, care va oferi condiții egale candidaților pentru învățămîntul universitar.

Colectivul de profesori ai Liceului „Ion Creangă”

Informarea cu ce este nou în specialitate

De vorbă cu
prof. emerit
RADA MOCANU,
inspector general
al Inspectoratului
școlar județean

R.: Solicitățile indeletnicirii de învățării sau profesor sint azi de un asemenea nivel încât putem considera depășit nu numai stadiul în care spuneam că este imposibil să predăm limitându-ne doar la ceea ce am învățat în anii de studii — cind fiecare își însușește în esență cunoștințele de bază ale specialității — dar și stadiul, mai recent, în care pledam pentru punerea riguroasă și permanentă la curent cu noile achiziții ale științelor, culturii, ale practicii didactice. După cum ați avut desigur prilejul și dumneavoastră să constatați, pentru majoritatea covârșitoare a învățătorilor și profesorilor, recunoașterea necesității, dublată de efortul de a se informa continuu, a devenit azi sete de cunoaștere, interes nelimitat pentru nou, pasiune pentru problemele care preocupă științele lumii contemporane.

Rada Mocanu: Încercarea noastră de a informa cadrele din școli cu ceea ce este nou în specialitate vine tocmai în împlinirea acestor sentimente și preocupări, aducind în atenția educatoarelor, învățătorilor și profesorilor noile cuceriri ale științelor, problemele lor de ultimă oră care, cum este normal, sint apoi adincite de fiecare prin studiul individual.

R.: O acțiune care, după cîte știm, vă solicită nu fără folos eforturile, date fiind competența celor care prezintă informările științifice și calitatea tematicii pe care v-ați propus-o. Vă rugăm citeva amănunte despre toate acestea.

Rada Mocanu: Ne-am ales „colaboratorii” dintre specialiștii de prestigiu ai orașului București și județului Ilfov — academicieni, cadre universitare, lectori I.C.P.P.D., cercetători, inspectori școlari, profesori foarte bine informați etc. — care au răspuns solicitării noastre cu multă bunăvoință. De aceea țin să le mulțumesc și pe această cale. Temele au fost astfel alese încît să comunice auditorilor cît mai multe lucruri noi și actuale. De exemplu, profesorii de matematică și de fizică au putut urmări, printre altele, expunerile acad. Grigore C. Moisil despre problemele matematicii moderne, conf. univ. N. Hangea despre cele ale modernizării fizicii etc. Cadrele care predau limba și literatura română au ascultat pe prof. univ. Șerban Cioculescu trecind în revistă sarcinile ce decurg din înțelegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii de cultură și artă, pe conf. univ. Gh. Bulgar trind problemele actuale ale stilisticii, lector univ. Ion Dumitrescu „Date noi în interpretarea poeziei lui Mihai Eminescu”, ș.a. Profesorii de istorie au audiat conferințe pe teme ca: „Probleme noi în legătură cu formarea poporului român” (prof. univ. Gh. Ștefan), sau „Modernizarea predării istoriei” (cercetător C. Dinu); cei de biologie și agricultură au participat la conferințe și simpozioane de felul: „Noutăți în domeniul biochimiei” (prof. univ. Constantin Rebeaga), „Probleme actuale în hidrobiologie” (prof. univ. C. S. Antonescu), „Noutăți în genetica animală” (conf. univ. Victor Popescu), „Realizări și perspective în mecanizarea agriculturii” (dr. Geta Toma), „Probleme actuale ale predării agriculturii în școala generală”, „Organizarea și desfășurarea lucrărilor practice în agricultură” (prof. ing. P. Stănculescu) etc. Acțiuni similare au fost inițiate, de asemenea, pentru profesorii de alte specialități ca și pentru învățători și educatoare. Pentru a informa personalul didactic cu probleme ale politicii interne și externe a Partidului Comunist Român sau cu unele aspecte ale situației politice internaționale, folosim sprijinul acordat de lectorii ai C.C. al P.C.R., Agerpres și cadre de răspundere din M.A.E. Alături de ele au fost organizate schimburi de experiență și dezbateri pe probleme actuale ale învățămîntului, cum ar fi problematizarea demonstrațiilor și lucrărilor de laborator, utilizarea laboratoarelor din școli etc., vizite la institutele de cercetări ca acela de la Fundulea, unde cadrele didactice au audiat expuneri de specialitate și au cunoscut cîmpurile experimentale și sistemele de irigație ale stațiunii.

Sigur lista temelor care au făcut obiectul numeroaselor conferințe, dezbateri, simpozioane, schimburi de experiență, vizite ș.a. este destul de mare.

R.: Cu mențiunea, sugerată la început de dumneavoastră, că încercarea aceasta de a veni în ajutorul cadrelor didactice pe linia îmbogățirii pregătirii lor profesionale nu înseamnă suplînirea eforturilor proprii, a studiului individual adincit, conspectarea tratatelor noi de specialitate, consultarea regulată a revistelor, frecventarea bibliotecilor și librăriilor, a sesiunilor de comunicări științifice, unde, iarăși, aveți o tradiție și experiență valoroasă.

SEMNIFICAȚIA UMANĂ A TEORIEI GRUPURILOR

Cunoscută, mai de mult sub diferite forme și de către diferite științe, teoria grupurilor s-a extins mult în ultimii 20 de ani devenind azi — una din marile preocupări teoretice ale științelor sociale și, în același timp, un instrument practic apreciat în cele mai diferite sectoare ale vieții sociale, de la educație și pînă la armată. Ce factori au determinat această evoluție? Ce se ascunde de la grupuri în educația copiilor și a adulților, în lămurirea mecanismelor de dirijare și conducere a diferitelor procese formative etc.? Iată o serie de probleme ce se cer lămurite și înțelese, fie și în linii generale, pentru a să putea trece la aprofundarea corectă a valorii acestei teorii (sau mai degrabă științei) în educația școlară.

Pentru început, ne-am oprit asupra semnificației umane a apariției teoriei grupurilor.

În orice activitate socială, indiferent de timp și spațiu, omul a fost și este întotdeauna implicat în calitate de termen major. Sub raport istoric însă valoarea și natura acestei implicații au suferit o evoluție importantă. Una din direcțiile acestei evoluții a mers în mod cert spre utilizarea mai completă a posibilităților umane în toate sectoarele. În producția bunurilor materiale a fost o vreme cînd au contat mai mult mușchii și capacitatea de efort fizic a oamenilor. Industria secolului nostru a descoperit apoi faptul că în afară de mușchi cel puțin unele din însușirile omului pot fi utile în chip special producției: anumite acuități senzoriale, calități ale percepției, atenției etc. Și mai recentă este înțelegerea faptului că inteligența umană este un factor important al randamentului muncii industriale, de unde și ideea testării capacităților umane necesare mai ales funcțiilor de conducere. Așadar, psihotehnica, psihologia industrială, testologia și meritologia reprezintă tot atîția pași în direcția punerii în valoare a însușirilor omului în folosul producției. Acești pași se continuă în prezent cu teoria grupurilor. Creșterea gradului de tehnicitate al producției, accentuarea caracterului intelectual al muncii, nevoia

unei responsabilități sporite au atras atenția asupra colectivului uman de muncă, capabil să educe și să oblige la respectarea unor valori pozitive utile, capabil să asigure echilibrul și sănătatea morală și spirituală a individului, capabil să realizeze veriga de legătură între individ și întreprindere.

Obținerea unor rezultate practice superioare prin aplicarea teoriei grupurilor în industrie a constituit momentul hotărîtor în dezvoltarea acestei teorii. Faptul acesta s-a împlinit abia în vremea noastră. Și nu întâmplător.

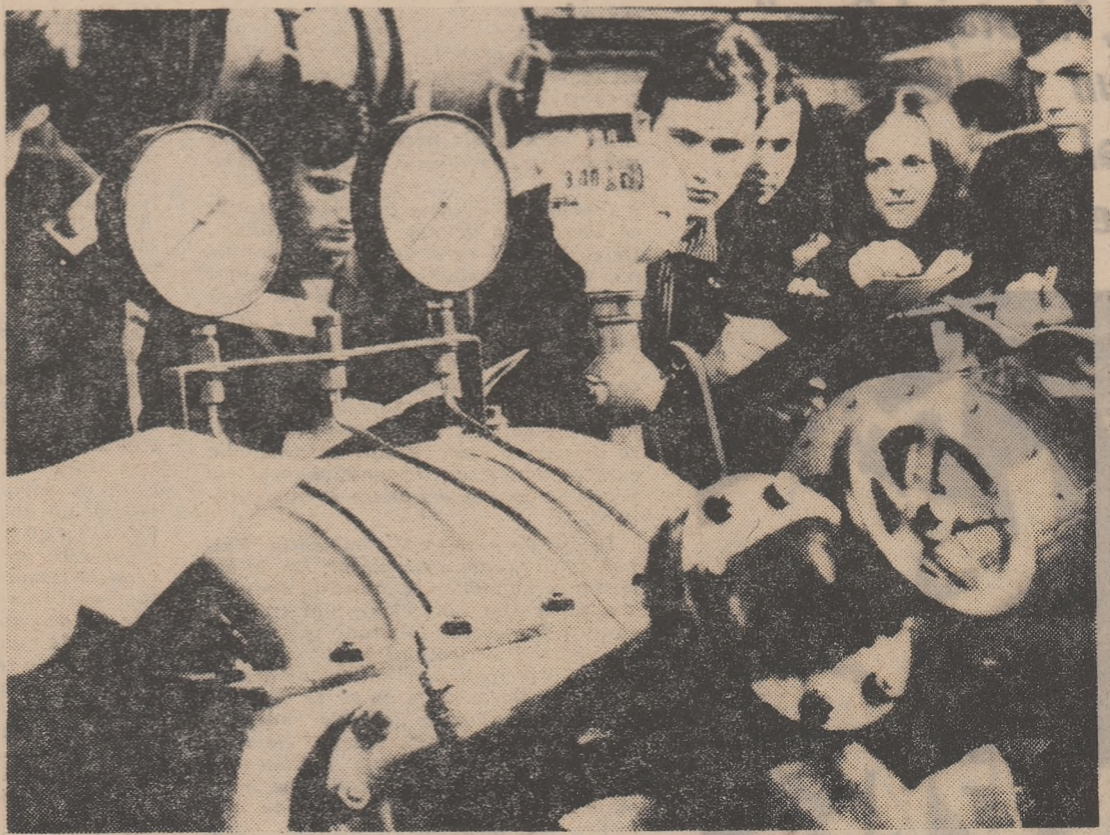
Oamenii au muncit întotdeauna în colectiv, au dezvoltat relații bune sau rele și au fost influențați de ele pozitiv sau negativ. Dar altădată s-a putut face abstracție de acest lucru. Cu cit unelele de producție sint mai rudimentare, cu atît ele „valorifica” mai puțin din om și invers, perfecționarea acestora transformă în factori de producție noi, „etaje” umane, justificînd faptul că tocmai în stadiile cele mai avansate din vremea noastră problemele vieții și muncii în colectiv se pun cu atîtă tărie.

„Exploatarea” factorilor de grup nu este specifică numai industriei, producției în general, ci și altor domenii, în care nu se poate vorbi de realizări, produse etc. în sens industrial. De exemplu, armata. Cine ar putea nega faptul că un echipaj de avion, tanc, cazemată etc. va lupta în chip diferit și după cum va fi alcătuit: din oameni cunoscuți sau necunoscuți între ei, indiferenți sau prieteni, dușmani sau buni camarazi etc. În război, ca și în alte situații excepționale, factorul grup (moral, relații etc.) devine hotărîtor pentru soarta unei misiuni, uneori a unei bătălii. Este o constatare mai veche a militarilor, pe care teoria grupurilor și-a însușit-o, a teoretizat-o și a explicat-o, justificîndu-și astfel prezența.

Am putea să analizăm în continuare și alte domenii în care teoria grupurilor a dat rezultate. În primul rînd, în activitatea socială și politică, în psihiatrie etc., dar ne-am îndepărtat prea mult de la scopul pe care ni l-am propus pentru moment. Remarcăm totuși faptul esențial că în fiecare domeniu teoria

grupurilor s-a făcut utilă în alt fel. În industrie, s-a obținut o productivitate sporită, în armată — forță de luptă, în politică — anumite modalități de înțelegere și control al oamenilor, în spitale — în sănătoșirea anumitor bolnavi etc. De fiecare dată rezultatele au avut la bază punerea în valoare a unor forțe existente în oricare individ (entuziasmul, dorința de a produce mai mult și de a fi apreciat, mulțumirea sufletească, buna dispoziție etc.) și pe care numai anumite relații de grup le-au putut declanșa, dar de fiecare dată s-a urmărit și s-a obținut lucruri diferite, specifice domeniilor în care teoria grupurilor a fost aplicată. De aceea, firesc este să ne întrebăm: dacă vom aplica această teorie în școală ce vom urmări să obținem? „Productivitate” mărită? O disciplină mai bună? O educație morală și relații superioare? Răspunsul nu e de loc clar de la început. Se înțelege că oriunde lucrează oameni, teoria grupurilor își are rolul ei, dar cu siguranță nu la fel de important. Trebuie să acceptăm ca firească ideea că sint domenii în care teoria grupurilor rezolvă probleme existente, constientizate, a căror selecționare toată lumea o dorește, domenii în care descoperă probleme necesitate anterior, precum și domenii în care naște probleme care, altfel, nu puteau să apară. Colectivul de elevi ocupă în aceste privințe un loc specific. În cadrul lui, elevii învață forme de cooperare cu alții, pozitive, sau negative, se adaptează la cerințele majorității, învață să se poarte și să cunoască pe ceilalți etc. O serie de factori ca: integrare, coeziune, valori, interese, norme etc. se cer studiate în chip special. Teoria grupurilor oferă în acest caz posibilități noi, superioare celor de care dispune pedagogia actuală. Dar nu e deloc sigur și de la început că aceste posibilități pot deveni și realități. Ca și în alfe domenii, demonstrațiile practice sint hotărîtoare și ele rîmîn încă de făcut, la noi și în alte părți ale lumii. În această direcție încercăm și noi.

N. RADU

Aspect din laboratorul de Mecanica fluidelor — Institutul Politehnic din Timișoara

„Secretul“ celor opt promoții de matematicieni

Despre Liceul din Topoloveni am auzit vorbindu-se în ultimul timp de două ori: o dată, într-o discuție despre nivelul de pregătire al absolvenților de liceu, prof. univ. Suzana Gădea, prorectorul Institutului politehnic din Capitală, își manifesta admirația și, în același timp, mirarea față de modul în care se prezintă la examenul de admitere candidații liceului sus-amintit și-și propunea să-l viziteze în preajma admiterii spre a vedea „cum se face carte acolo“. Altă dată, într-o ședință la Ministerul Învățământului, cineva, vorbind tot despre pregătirea elevilor, ne îndemna să mergem la Liceul din Topoloveni „pentru că există acolo un profesor de matematică care face adevărate minuni“. Și, cum orice reporter este întotdeauna în căutare de asemenea școli, iată-ne la liceu la Topoloveni. Vrem să vedem cu ochii noștri, la fața locului, dacă cele auzite sint adevărate.

Pe moment însă, de cum am intrat pe poartă, ne-a frapat liceul, construcția ca atare. Dă impresia, așa ascuns între brazi și coline de vie, între flori și iarbă, unui loc tihnit, unde totul își are rostul și locul său bine socotit și chibzuit de o mână de gospodar priцепut, de o minte înțeleaptă, de un om pasionat pentru frumos, pentru ordine. Și peste tot liniște. Cu toate că în clase se mai preda, iar afară de bănci, pe alei, la umbra pomilor elevii mari sau mai mici învățau.

— Știți că v-a mers vestea, că se vorbește despre școala dumneavoastră deosebit de elogios? — îl întrebăm pe profesorul emerit Gheorghe Arsenescu, directorul liceului.

Plăcut surprins, profesorul Arsenescu încearcă parcă să se scuze.

— Nu, n-am știut. Dar, cum să vă spun, nu văd de ce să se vorbească în mod special despre noi. Muncim cu toții aici, și profesori și elevi, ca în orice școală. Nu facem lucruri deosebite.

— Adevărat, munciți ca peste tot. Dar poate puneți mai mult suflet, mai mult pasiune, mai mult din ceea ce obișnuit înseamnă conștiință și responsabilitate. Și toate acestea la un loc au dat roadele frumoase care v-au făcut faima.

— Da, poate că asta este motivul. — Am aflat că liceul dumneavoastră și-a format, de-a lungul anilor, un profil realist. Că majoritatea elevilor se îndreaptă cu predilecție spre matematică, spre științele exacte. Și nu numai atât, obțin și în școală și în facultate rezultate remarcabile. Dețineți

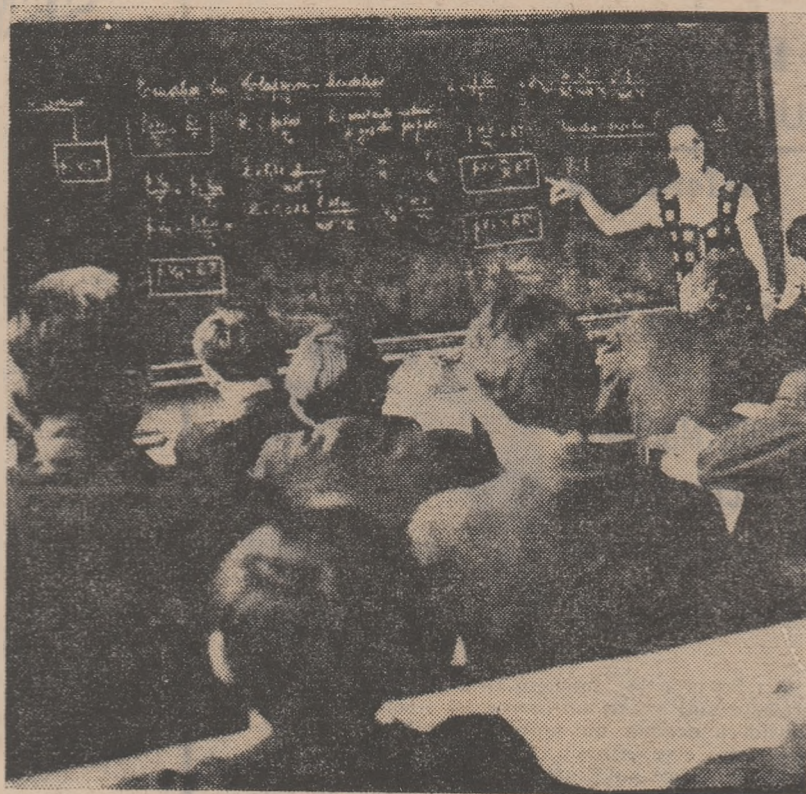
aici, în liceu, un secret anume în pregătirea lor?, îl întrebăm în glumă pe profesorul Arsenescu.

— Așa este, și nu-i vorba de nici un secret. De 13 ani, de când funcționează liceul, domeniul care polarizează în mod special preocupările elevilor noștri este cel al matematicii. Sigur, asta nu înseamnă că celelalte domenii sint neglijate. Dar matematica este pe locul întâi. Și asta nu pentru că eu sint profesor de matematică și ca director am ținut să fie așa, ci pentru că de la început ne-am dat seama că mai toți elevii care vin la liceul nostru au înclinații către științele exacte, către matematică în special. Din cele opt promoții pe care le-a dat liceul până acum majoritatea elevilor au fost în clase realiste și s-au îndreptat către facultăți și domenii tehnice. Anul acesta am avut, de exemplu, două clase reale și una umană. Iar din 110 absolvenți ai acestui an aproape 80 sint realiști. Firește, faptul acesta ne-a obligat, dacă mă pot exprima astfel, să dăm toată atenția pregătirii acestor elevi, atât printr-un înalt nivel de predare, cit și printr-o foarte perseverență și sistematică activitate individuală, prin climatul serios de studiu, de muncă intelectuală pe care ne-am străduit să-l creăm în liceu. Cred însă că hotărâtoare în rezultatele obținute este activitatea individuală, diferențiată, atentă și continuă, care o desfășoară profesorii noștri și pe care caut, ca director, să o susțin și să o promovez. Dar, poate că despre acest lucru nu sint eu în măsură să vă vorbesc cel mai bine, ci „matematicianul“ nostru, profesorul Gheorghe Tomescu, unul dintre cei mai pasionați pedagogi ai liceului.

Peste câteva clipe în cancelarie intră profesorul Tomescu, cel care face aici, în liceu, „adevărate minuni“. Un om modest, nu prea vorbăreț (așa sint matematicienii), între două virste. Predă de 11 ani la Liceul din Topoloveni.

— Ce minuni faceți cu elevii, tovarășe profesor, și mai ales cum le faceți? îl întrebăm zimbând.

— Minunile, dacă așa vreți să le ziceți, le fac de fapt elevii. Eu numai îi ajut să le facă. Norocul meu a fost să găsesc în acest liceu elevi dotați, mulți dintre ei adevărate capete de matematicieni și, pentru că și pe mine mă atrage în mod deosebit acest domeniu, facem treabă bună. Ca profesor, cred că întâi de toate trebuie să le insuflăm încredere în forțele, în capacitatea lor, să-i faci să-și cunoască măsura. În activitatea la clasă acesta este criteriul

La o lecție de matematică, concentrare și multă pasiune pentru taina „necunoscutelor“

după care mă conduc. Din primul an de liceu caut să-i cunosc bine, cit pot și ce pot, pe fiecare în parte. Și lucrez din momentul în care le-am depistat posibilitățile cu fiecare în parte de-a lungul celor 4 ani. Am două categorii de elevi: cei dotați, cu aptitudini deosebite către matematică — și, în fiecare clasă, am cițiva — și ceilalți, pe care îi socotesc buni, bine pregătiți. Într-un fel lucrez cu prima categorie și în altul cu cealaltă. Am mare încredere în matematicienii mei. De aceea, le și acord aproape tot timpul meu liber. În trecut vă spun că zilnic mi se întâmplă să mă opresc cite unul dintre ei pe stradă fie pentru o sugestie, fie pentru discutarea vreunei soluții la o problemă. Las baltă orice și vin la școală ori acasă la mine sau la elev și stau pînă cînd elucidez problema. Totuși, activitatea de bază o desfășurăm la școală, în cadrul orelor sau, mai ales, al cercului de matematică. Am ajuns ca în ultimele clase acești elevi să depășească cu mult programa școlară. Facem împreună matematici superioare, rezolvăm probleme din cele mai diferite culegeri. Și, cum vă spuneam, lucrînd cu fiecare elev în parte, punînd accentul deosebit pe munca individuală. Am elevi în această promoție care, într-o lună numai, au rezolvat aproape 1500 de

probleme. (Am văzut maldărul de dosare cu probleme lucrate de un elev și pur și simplu nu ne-a venit să credem. Mii de foi acoperite de cifre, de diagrame și ecuații. Și toate într-o lună!). Nu am emoții pentru ei nici la bacalaureat și nici la examenele de admitere, pentru că știu matematică și mă bazez pe pregătirea lor. Anul trecut au intrat foarte mulți elevi ai mei la Politehnică cu calificative mari pe care le-au menținut și ca studenți. I-am vizitat la facultate și nu mi-e rușine cu ei.

— Se spune că vă iubesc mult toți elevii, chiar și cei care nu sint asi.

— M-ar bucura mult să fie așa, mai ales că, în general, profesorul de matematică... știți dumneavoastră...

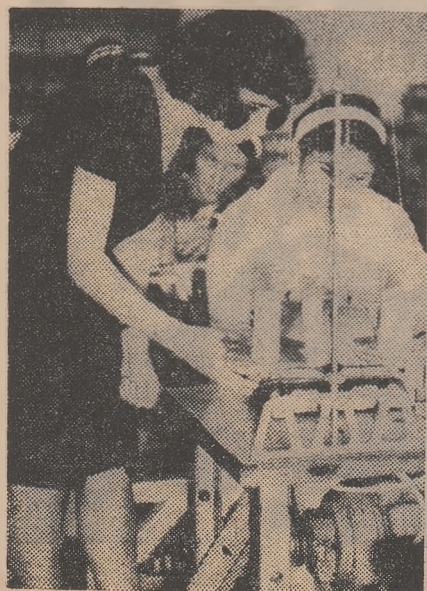
★

Am stat cîteva ceasuri la Liceul din Topoloveni. Poate prea puțin pentru a afla în amănunt despre toată munca plină de dăruire pe care o desfășoară acolo profesorii săi, pentru a cuprinde, la toate dimensiunile, roadele frumoase pe care le obține acest liceu de matematicieni.

MONICA VERDEȘ

REPORTAJE • REPORTAJE • REPORTAJE • REPORTAJE

La „Tricotajul Roșu“, un atelier al elevilor

Că elevilor din ultimele două clase ale Școlii generale de 10 ani nr. 128 din Capitală li s-a rezervat la întreprinderea bucureșteană „Tricotajul Roșu“ (producătoare a unei largi game de articole de lenjerie din fibre sintetice) un atelier întreg pentru pregătirea tehnico-productivă, am aflat de la directorul respectivei școli, profesorul Ion Preda, în chiar ședința ale cărei dezbateri sint prezentate în numărul de față al revistei.

Trebuie să spunem din capul locului că ideea este demnă de toată lauda. Deseori elevii care desfășoară pregătirea tehnico-productivă în întreprinderi industriale și sint repartizați pe lângă cîte un muncitor nu fac altceva decît să-l asiste pe acesta, fără a ajunge măcar să atingă mașina. Iată că, în acest caz, elevilor nu numai că li s-au lăsat mașinile pe mîini, dar tot atelierul le-a fost rezervat lor. Ele sint răspunzătoare de partea din procesul de producție care le revine, au normele și locul lor precis în ampla activitate a întreprinderii.

Însoțit de profesorul Constantin Zănea de la Școala generală nr. 128, le-am vizitat recent, chiar la „locul de muncă“. Am făcut mai întâi cunoștință cu Alexandru Hilsenrad, inginerul șef al întreprinderii „Tricotajul Roșu“ și unul dintre principalii sprijinitori ai acestei acțiuni școlare. I-am rugat să ne spună cum s-a ajuns la formula unui atelier rezervat în exclusivitate elevilor.

— La început ne-a spus A. Hilsenrad — le-am repartizat în secții pe lângă muncitori, cum se întâmplă și în alte locuri. Am observat că apăreau unele perturbări legate de producție, de norme etc. Și din această cauză și datorită

insistențelor școlilor ne-am gîndit să le dăm un atelier. Prin rotație, conform unui grafic, elevii de la diferite școli reușesc să acopere activitatea atelierului în tot cursul săptămîinii.

— Sînteți mulțumit de munca lor?
— În raport cu ceea ce cerem în mod obișnuit de la niște tinere care abia învață meseria, îndeajuns de mulțumit. Cu atât mai mult, cu cit, să nu uităm, tinerele de care vorbim sint eleve. Probă că chiar astăzi l-am rugat pe directorul Școlii nr. 128 să ne facă o listă cu 19—20 de eleve din clasa a X-a care după terminarea școlii vor să se angajeze la noi.

— Și vor?
— Din cîte știu, de vreo 10, cel puțin, pot fi siguri.

N-am putea spune că atelierul cu pricina, pe care l-am vizitat după această scurtă convorbire ar fi cel mai modern din întreprindere. De altfel, întreprinderea însăși își are sediul într-un local vechi. (Este aici o mică chestiune de psihologie pe care nu ne permitem s-o abordăm decît în paranteză. Firește, este pozitiv că întreprinderea găzduiește pregătirea elevilor. Firește, e cu atât mai pozitiv că pentru această pregătire s-a rezervat un întreg atelier. Și deocamdată poate ar trebui să fim foarte mulțumiți cu atât. Dar, atunci cînd și unde se poate, va trebui, cred, să nu uităm că și ambianța își are rolul ei în stimularea interesului elevilor pentru meseria în care se pregătesc).

Atelierul e dotat cu trei șiruri de mașini (mașini de cusut „Singer“, mașini de încheiat „Triplot“ etc.). Elevele, îmbrăcate în halate albe, se află în plin proces de producție. Deocamdată, execută o comandă simplă: saci de pînză pentru ambalatul pieselor de la

secția de croit și decupaje de flori din dantelă. Luată în întregime ei, activitatea lor e însă mult mai complexă. Primim informații de la cele două structuri Viorica Stănescu și Georgeta Flomer, delegate de întreprindere să se ocupe de pregătirea elevilor. (Încă un aspect care merită să fie subliniat: întreprinderea și-a oferit specialiștii săi pentru a-i ajuta pe profesori în pregătirea elevilor).

— Înainte de a lucra aici — ne-a explicat V. Stănescu — elevele au trecut prin toate celelalte secții. Au văzut cum se lucrează în secția de tricotate, în secția de croit etc. După aceea, li s-au descris mașinile și modul lor de funcționare. Apoi au început să facă cusături simple, pentru ca, în cele din urmă, multe dintre ele să ajungă să efectueze asamblări de detalii de produs pentru care se cere o reală calificare. Au trecut din fază în fază, așa cum se întâmplă și pe bandă.

La sfîrșitul vizitei, punem elevilor banalizata întrebare „Ce vreți să faci după ce termini școala?”. Răspunsurile relevă că o parte din ele se și simt atașate de meseria pe care au început s-o învețe și s-au hotărît să se angajeze în fabrică, altele optează pentru profesii diverse care n-au nimic comun cu tricotajul și confecțiile. (Din nou, se pune problema diversificării pregătirii tehnico-productive pentru a satisface diversitatea de înclinații și opțiuni ale elevilor). Marea majoritate își propune să-și continue studiile la învățămîntul seral și fără frecvență, tendință care ne îndeamnă să meditam la viitorul nu tocmai îndepărtat cînd se va trece la generalizarea învățămîntului liceal.

OCTAVIAN BUZESCU

PEDAGOGIA

MATEMATICII

De mult s-a enunțat teza că ar fi oportun ca orice absolvent al facultății de pedagogie să aibă și o calificare într-o disciplină școlară (limba română sau matematică sau desen etc.). Am auzit-o enunțată, acum 20 de ani, de eminentul nostru pedagog Stanciu Stoian. Problema redevine actuală în cadrul mai larg al îndrumărilor recente date de Ministerul Învățământului privind formația interdisciplinară în universități. O propunere interesantă de profil mixt: matematică-istorie, a fost publicată de către acad. Gr. Moisil în „Gazeta Învățământului” din 5 februarie 1971.

Supun atenției problema formării de specialiști în pedagogia matematicii, într-o secție specială a facultății de pedagogie. Problema se pune și pentru celelalte discipline școlare; ea mi se pare mai acută și mai urgentă pentru matematică, știut fiind că aceasta e disciplina în care și practic și teoretic se pun problemele pedagogice cele mai spinoase.

Specialiști în pedagogia matematicii sunt necesari:

a) pentru posturile universitare la disciplina numită astăzi metodică predării matematicii, dar care în viitor își va lărgi sfera de la „cum predăm” la problemele de ansamblu ale învățământului matematic. Cursurile de metodică (la universități și institute pedagogice) sunt predate astăzi de oameni fără o calificare specială în materie, diplomați în matematică, dar autodidacți sau chiar nondidacți în psihologia și filozofia matematicii, în pedagogie. O cit de sumară analiză ar arăta că și contribuțiile lor personale la promovarea cercetării în disciplina pe care o profesază sunt mult mai modeste decât s-ar cuveni. E o situație foarte ciudată în faptul că în timp ce pentru orice catedră universitară și, mai general, pentru orice meserie se cere o calificare specială, există un curs universitar care face excepție. Desigur, nu facem nimănui nici o vină — efortul de a lucra în astfel de condiții este cu atât mai eroic —, dar fapt e că nu avem azi nici măcar un singur specialist calificat în acest domeniu și e o cerință imperativă ca astfel de specialiști să fie creați;

b) pentru munca generală de metodician. Există o serie întregă de munci benevole sau de funcții trecute în schemă cu specificul metodician: con-

ducători de cercuri pedagogice, inspectori, activiști ai societății de matematică etc. Ca și în cazul posturilor universitare de care vorbeam, s-ar cuveni ca oamenii cu aceste sarcini să aibă o pregătire specială pentru ca munca lor să fie eficientă;

c) pentru cercetarea științifică a problemei de ansamblu a învățământului matematic. Aici vor fi chemați cei mai buni dintre specialiștii astfel pregătiți, e un sector cu probleme acute, în jurul cărora s-au născut discuții de o amploare, fără precedent, dar a căror amploare și diversificare denotă tocmai lipsa unor criterii de ordin științific. Măsurile organizatorice în vederea acestei cercetări nu oferă decât un cadru necesar; esențial este ca cercetătorii să fie oameni competenți, cu pregătire și preocupări speciale.

★

Nu dăm un proiect concret de „plan de învățământ” al secției de pedagogia matematicii, ci facem numai unele considerații în mare privind spiritul în care trebuie prezentate cursurile, împărțite în următoarele categorii.

I. **Matematica școlară.** Este în mod evident necesară în primul rând aprofundarea și completarea materiei pe care profesorul o va avea de predat. După părerea mea — formată în special cu prilejul examenelor de definitivat —, sectorul matematică școlară este prea neglijat atât la institutele pedagogice, cât și, mai ales, la universități. Nu se face la universitate un curs de geometrie elementară; absolventul știe atâta geometrie cât a știut la terminarea liceului minus ce-a uitat. Iar jumătate din activitatea profesorului se desfășoară — încă! — în acest domeniu al geometriei, în care elevii buni vin cu probleme complexe date la olimpiade, care îl pun adesea în încurcătură. Aritmetica elementară o știe la nivel mai scăzut decât atunci când era elev de clasa a VI-a; de aceea, există profesori care nu știu regula de trei compusă decât prin reducerea la unitate, deci ca în clasa a IV-a, nu a VI-a! Algebra se face la universitate, dar algebra școlară are și aspecte specifice.

II. **Matematica.** Cursurile de matematică de nivel superior au și ele, în secția de pedagogie, un anumit specific: nu e vorba de o prezentare exhaustivă, cu dezvoltările tehnice nece-

sare matematicianului, ci de o tratare axată pe idei, cu instrumentul tehnic redus la strictul necesar.

III. **Cultura pedagogică generală:** filozofie, psihologie generală, psihologia copilului și pedagogică, pedagogie.

IV. **Discipline de intersecție:** filozofia matematicii, psihologia activității matematice, istoria matematicii, pedagogia matematicii, probleme actuale ale învățământului matematic. Acestea sînt cursurile centrale care creează pe specialistul de care vorbim: cursurile premergătoare de matematică și de pedagogie au și un rol intrinsec, dar au și rolul de a da materialul de fundament pentru aceste cursuri de specialitate. Ceea ce nu înseamnă că ele nu au un important obiect propriu, ireductibil la simpla însumare a matematicii cu pedagogia.

Este vorba aici de discipline noi — inclusiv istoria ideilor matematice, veche fiind numai istoriografia mate-

maticii, ca însumare de biografii și titluri. Nu există încă suficienți specialiști cu experiență în predarea acestor cursuri, dar cu discernămint pot fi aleși oameni capabili să pregătească astfel de cursuri, contribuind totodată la perfectarea disciplinelor științifice respective. (De altfel, facultatea de pedagogie a trecut printr-o perioadă și mai grea, în care unii oameni erau concomitent și lectori și studenți).

Aparentul cerc vicios: nu putem pregăti specialiști noi pentru că nu avem specialiști care să predea, ca să-i avem trebuie întâi să-i pregătim pe aceștia... trebuie spart. Un început trebuie făcut; îl impune necesitatea de fapt.

Important este să se facă un astfel de început care să se autoregleze și autoperecționeze pe parcurs.

Conf. univ.
EUGEN RUSU

Secretul notelor bune — atenția la ore

ȘCOALA FĂRĂ ZIDURI

De curind a luat ființă Seminarul pedagogic universitar. În această toamnă universitară va fi lansat după ce în subsolul vacanței își va pune la punct mecanismul concret. Seminarul pedagogic este o supracatedră alcătuită din catedrele de pedagogie, psihologie și metodică. Se află sub directa îndrumare a senatului universității sau a consiliului profesoral și este condus de un prorector.

Deși determinat cu atributul „universitar”, deși pe undeva s-ar putea să tindă chiar spre un caracter suprauniversitar — aceasta depinde de pedagogii! — seminarul pedagogic implică un timp vast, echivalent desfășurării învățământului românesc, în general. Finalitatea sa — asigurarea pregătirii pedagogice a tuturor studenților care vor deveni cadre didactice — presupune toate treptele învățământului. Avem de-a face cu un capitol universitar în cartea școlii în-

tregi. Iar școala, cum bine se vede, își lărgeste în permanentă albia de principal afluente, unul spiritual, al producției moderne de înaltă tehnicitate.

E vorba de viitorii profesori, dar nu mai puțin de cei actuali, ca și de marii profesori din tradițiile noastre de progres. Pe lângă teoria instrucției și educației în școală și în afara școlii, în rîndurile organizațiilor de copii și tineret și în domeniul esențial al orientării școlare și profesionale, cel ce va fi profesor își efectuează timp de două semestre, trei ore săptămînal, asistentele și, pînă nu de mult destul de banalizata practica pedagogică.

Apare, o dată cu acest seminar pedagogic universitar și un nume foarte propriu al locului său de acțiune: școala de aplicatie. Adică licee, școli generale școli profesionale și școli postliceale — cîte una sau două pentru fiecare seminar.

S-ar spune că viitoarea carte de vizită a pro-

feșorului va fi imprimată la un tipar înalt. Într-un roman recent, populat de dascăli, Günther Grass spune, prin cuvintele personajului principal, că profesorii au astăzi roluri secundare. Dramatismul acestor roluri este însă în afara oricărei discuții.

Păstrîndu-se și accepția nobilă a profesorului părinte — sunt Parentalia — a profesorului evocat copios de marile și micile personalități, se precizează profilul de viitor al celui ce împărtășește știința și cultura generațiilor tinere.

Să fii profesor — titlu de noblețe, rîvnit de copii înainte chiar de a fi elevi, — devine mai apăsător titlu de profesie, întărină ideea, creația, resursele unei vocații clare, verificabile.

Astfel, ceea ce reprezintă, ca instituționalizare Seminarul pedagogic universitar, se acoperă în materie de mentalitate cu un sens mare al modernizării învățământului.

G.H. ANCA

Școala secundară concepută și înființată la Mantua în 1423 de Vittorino da Feltre, precursora a liceului de astăzi, apare finalizată în ediția ei franceză, începând de la mijlocul secolului al XVIII-lea, cu un examen de verificare și de abilitare pentru învățământul academic — baccalaureatus. Termenul, respectând semnificația din latina medievală, înseamnă încununat cu laurii maturității și provine din limbajul consacării cavalerilor feudali.

La noi în țară, examenului general de absolvire a liceului introdus prin Legea învățământului de la 1864 i se atribuie, începând din 1882, denumirea de bacalaureat în litere și științe, având o existență furtunoasă, cu lungi perioade în care este eliminat din practica școlară, reintrodus apoi și din nou eliminat.

Am schițat acest succint istoric introductiv pentru a sublinia că bacalaureatul este una dintre cele mai vechi practici didactice (poate chiar cea mai veche) ce au supraviețuit în liceul contemporan într-o formă care nu a evoluat prea mult față de începuturi și totodată un permanent „casus belli” pentru generații de-a rândul de pedagogi, absolvenți și părinți.

Dorind să ne referim la viitorul foarte apropiat concretizat în bacalaureatul '71 nu intenționăm ca, în continuare, să punem în discuție pro și contra acest examen. Ne vom concentra de astădată atenția exclusiv asupra modului cum, în limitele actualelor concepții privind examenul de absolvire al liceului, organizarea și desfășurarea acestuia în fiecare unitate școlară poate asigura o verificare de ținută științifică, deplin echitabilă, reducând la maximum tensiunea psihică a candidaților.

Prima întrebare:

Cum doriți să fie atmosfera bacalaureatului?

Ne răspund:

100 de candidați care intră în examen peste 7 zile și unii din părinții acestora

Există o adevărată mitologie uneori scrisă, dar mai ales nescrisă a bacalaureatului, în care Măria Sa Hazardul este așezat de cele mai multe ori pe un soclu de înălțimi amănitoare. Mitologia aceasta are, evident, putere de circulație mai ales în rândurile viitorilor candidați, în timp ce părinții, și ei oarecum neliniștiți, încearcă s-o combată, adesea fără prea multă eficacitate.

Traseul anchetei noastre a avut ca punct de pornire opiniile celor care trăiesc cel mai intens în aceste zile emoțiile viitorului bacalaureat: candidații. Ne-am adresat unui număr de 100 absolvenți de câteva zile ai liceelor „Nicolae Bălcescu” din București, „Unirea” din Focșani și ai Liceului nr. 1 din Giurgiu.

Răspunsurile primite, cu rare excepții, sînt pline de sinceritate și dovedesc o deosebită seriozitate în gândire. În linii generale, opiniile absolvenților se referă în special la două aspecte esențiale.

Întii, foarte mulți elevi anchetați sînt de părere că în momentul de față în organizarea și desfășurarea bacalaureatului hazardul are uneori o prea mare pondere.

Spicuiem câteva comentarii pe marginea ideii de mai sus:

C.V., Liceul „Bălcescu” București: „Incontestabil întimplarea sau, i-aș spune, mai degrabă „norocul”, are mare greutate în examen. Dacă îți joacă o festă — cum deseori se întimplă, poți să fii bine pregătit și tot riști să nu reușești”.

S.M., Liceul „Unirea” Focșani: „La bacalaureat și, în general la orice examen totul e „să ai mină bună” cum spunem noi elevii. Ti-au căzut pe bilet întrebări cunoscute? E bine. Ai ghinionul să fie ceva pe care nu ești stăpîn? Atunci chiar dacă te-ai pregătit foarte bine s-a terminat. Biletul e bilet, odată ce l-ai tras n-ai ce face”.

Numeroase răspunsuri se referă la faptul că, de multe ori, examenul de bacalaureat nu solicită o sinteză a cunoștințelor, nu apelează la capacitatea lor de a formula idei și opinii proprii. Se insistă mult prea mult asupra amănuntului nesemnificativ, se pune prea mare accent pe memorarea unor date, a unor nume și fapte necesare.

„Eu mă pregătesc — mărturisește unul dintre candidați — ținînd seama între altele și de pretențiile profesorilor cu care dau examen. De exemplu, la română știu că profesoara cu care voi da insistă foarte mult la date. Cînd s-a scris sau tipărit cutare operă, cite poezii a scris cutare și alte asemenea amănunte pe care sînt sigur că le voi uita în mare parte. Acum însă trebuie să le memorez că n-am încotro”.

A. V. de la Liceul nr. 1 din Giurgiu își arată astfel nemulțumirea: „Dacă spui ca-n carte este foarte bine, profesorul e mulțumit și-ți dă notă mare. Cum te abați și încerci să vii cu niște păreri ale tale, să faci digresiuni pe marginea unui subiect ești, dacă nu oprești, atunci privit cu neîncredere”.

I. B. — Liceul „Bălcescu”: „Pentru examen trebuie să tocești și să ai memorie pentru ca să reții sute și sute de date de nume. Ce gîndești tu, cel examinat, despre anumite probleme și fenomene asta, din păcate interesează mai puțin”.

Din lectura răspunsurilor primite am reținut însă și multe sugestii interesante pe care elevii le fac pentru îmbunătățirea acestui examen. Majoritatea elevilor socotesc drept ideală în desfășurarea bacalaureatului formula dialogului profesor — elev.

„După patru ani, în care profesorul ne-a predat, ne-a orientat și ne-a pus note, ani în care am acumulat un mare bagaj de cunoștințe, de informații, dorința mea — mărturisește V. H. de la Liceul „Nicolae Bălcescu” — este ca la bacalaureat profesorul meu să discute cu mine la un alt nivel, să aibă încredere în posibilitățile mele de a susține o discuție și de a mă descurca onorabil”.

O. R., Liceul nr. 1 Giurgiu: „Consider că bacalaureatul ar trebui să fie mai apropiat de ținuta examenului de admitere în facultate. Așa cum este acum cred că bacalaureatul este mult prea superficial, prea școlăresc”.

Familiiile candidaților resimt foarte puternic frămîntările din preajma examenului de bacalaureat continuate cu cele prilejuite de concursurile de admitere în învățământul post liceal.

„Băiatul meu studiază, în această perioadă, zilnic cite 7—10 ore. Și nu se poate spune că mi-a provocat nemulțumiri cu rezultatele pe care le-a obținut pe parcursul anilor de liceu. Desigur, acum pregătirile sînt combinate cu aceea pentru concursul la Politehnică. Totuși constat o tensiune prea ridicată la sfîrșitul fiecărei zile de învățatură și prea multă nesiguranță. Mereu mă întrebă neliniștit: crezi că s-ar putea pune astfel de probleme? Bine ar fi ca în pregătirea examenului să se delimiteze sfera și cadrul întrebărilor ce vor fi formulate” (ing. N. V. Uzina de mașini electrice, București). Puncte de vedere apropiate au exprimat, în discuțiile avute cu R. T., muncitor la Uzinele „Republica”, M. B., gospodină și chiar G.R., conferențiar universitar (!!).

„Face eforturi vizibile să se concentreze, am impresia că a pierdut din capacitatea de sistematizare pe care o arăta, la aceleași materii, în urmă cu câteva luni. Parcă s-ar arunca în necu-

noscut. Cred că s-ar putea face mult de către profesori printr-o înseninarea atmosferei dinaintea examenului și crearea unui climat psihologic în care capacitățile și cunoștințele reale să se evidențieze pe deplin” (Ir. I. M., Spitalul „Fundeni”). Alți 12 părinți au exprimat, poate cu mai puțină rigoare științifică, idei în fond similare.

A doua întrebare:

Ce probleme considerați neesențiale și le veți evita în timpul examenului; pe ce chestiuni veți pune accentul?

Ne răspund:

12 profesori de la liceele „Nicolae Bălcescu” și „Dr. Petru Groza” din Capitală

S-a afirmat în repetate rînduri: în cadrul examenului de bacalaureat se pun adesea întrebări de detaliu nesemnificative și sînt ocolite unele probleme esențiale, de sinteză. Am aminti în această ordine de idei experimentul efectuat de un psihopedagog francez în urmă cu cîțiva ani. A pus o serie de întrebări, aceleași, „selecționate” dintre cele utilizate la bacalaureat, unui număr de 4 candidați obișnuiți ai acestui examen și la 4 oameni de știință cu reputație. Doi au dat răspunsuri pentru a obține note de trecere — ambii erau însă dintre proaspeții absolvenți de liceu.

Experimentul confirmă, încă o dată, că există cunoștințe cu perisabilitate rapidă care nu intră în fondul principal de cultură al omului contemporan. Dar de ce unii examinatori manifestă o preferință ciudată (ca să folosim un eufemism) pentru asemenea întrebări?

Să revenim însă la ancheta și să prezentăm punctul de vedere privind problemele ce corespund profilului acestui examen și problemele ce nu corespund, exprimat de 12 profesori de la liceele „Nicolae Bălcescu” și „Dr. Petru Groza”, din București.

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ: Subiectele date candidaților să permită aprecierea capacității acestora de a interpreta problemele în legătură cu cunoștințele de istorie, științe sociale și de la disciplinele estetice. De exemplu: formarea limbii române; cultura românească între secolele XVI—XVIII; principalele curente literare — clasi-

cism, romantism, realism, simbolism, expresionism. Să se ceară explicarea specificului operei marilor scriitori și a aportului lor la istoria literară, să se accentueze asupra analizelor stilistice, pe circulația unui motiv și a unei teme poetice. Întrebările de sinteză pot urmări, de asemenea, tipuri de personaje în evoluția lor de-a lungul literaturii — personaje feminine, galeria ariviștilor și parveniților. Se va insista asupra unor personaje tipice din literatura contemporană.

Vor fi evitate: amănunțele de biografie literară, suprasolicitaarea memoriei — titluri de reviste și opere nesemnificative (Prof. Speranța Nicolaescu, prof. M. Pavnotescu și prof. Alexe Neacșu).

MATEMATICĂ: Orientarea către probleme și exerciții de sinteză, necesitînd, pentru rezolvare, cunoștințe combinate din algebră, geometrie și analiză. Toate acestea vor urmări capacitatea de gîndire matematică a candidaților, cit de profund au înțeles noțiunile matematice fundamentale.

Nu vor fi cuprinse exerciții cu date dintr-o singură disciplină matematică. De asemenea este de evitat interpretarea unei probleme restrinse ca de pildă, cele privind extremele unei funcții și teorema lui Fermat (prof. Z. Bogdanov și prof. Ion Mitrache).

FIZICĂ: Subiecte de verificare a gîndirii — comparație între cîmpul gravitațional și cîmpul coulombic, forța electromagnetice și aplicațiile ei — teme de interpretare — ce este defectul de masă: contrazice el legea conservării materiei? Să se pună accentul pe întrebări-probleme și pe rezolvarea de probleme (prof. Ileana Bocănete și prof. Ion Săceanu).

CHIMIE: Probleme înguste, de evitat — proprietățile fizice ale alchenelului, oxidarea alchidelor, obținerea acidului malonic etc. Să nu intervenim pe parcurs cu întrebări derutante.

Subiecte indicate pentru examinare: comparație între alcooli și fenoli; reacții de esterificare — esteri; condensarea — produși de policondensare; clasificarea elementelor; tipuri de legături chimice; proprietățile generale ale compuşilor organici dintr-o anumită clasă (prof. S. Mîtru și prof. I. Apăvăloaie).

Ne oprim aici cu exemplele, căci quod erat demonstrandum se conturează acum cu claritate.

Să adăugăm acestei orientări de conținut ținuta examenului, aprecierea unitară și deplin obiectivă a cunoștințelor. Instrucțiunile indică, după cum se știe, examinarea în plenul comisiei. Este o orientare clară către unitate în exigențe și deplină obiectivitate. Atmosfera de intimidare, inhibarea candidaților mai timizi ar contrazice total spiritul acestor instrucțiuni. Se cuvine realizat tocmai contrariul unei asemenea atmosfere.

Încheiem aici preambulul BACALAUREATULUI '71, cu speranța că pledoaria noastră va avea audiență la plenurile de examinare.

AI. CIUCA
M. ROBEA

CONCURS DE MANUALE ȘCOLARE

In prima etapă se scot la concurs manualele de mai jos cu următoarele precizări :

Nr. crt.	Titlul lucrării	Volumul în pagini dactilografiate.	Termenul de predare a manuscrisului
1	Literatura română, anul I liceu	250 pag.	30. VI. 1972
2	Literatura română, an II liceu	280 pag.	30. VI. 1972
3	Literatura română, an III liceu	280 pag.	30. VI. 1972
4	Literatura română, an IV liceu	270 pag.	30. VI. 1972
5	Literatura maghiară, anul I liceu	280 pag.	30. VI. 1972
6	Literatura maghiară, an II liceu	280 pag.	30. VI. 1972
7	Literatura maghiară, an III liceu	280 pag.	30. VI. 1972
8	Literatura maghiară, an IV liceu	250 pag.	30. VI. 1972
9	Literatura germană, an I liceu	250 pag.	30. VI. 1972
10	Literatura germană, an II liceu	280 pag.	30. VI. 1972
11	Literatura germană, an III liceu	280 pag.	30. VI. 1972
12	Literatura germană, an IV liceu	270 pag.	30. VI. 1972
13	Limba franceză, an I liceu (an I studiu)	180 pag.	30. VI. 1972
14	Limba engleză, an I liceu (an I studiu)	180 pag.	30. VI. 1972
15	Limba rusă, an I liceu (an I de studiu)	180 pag.	30. VI. 1972
16	Limba germană, an I liceu (an I studiu)	180 pag.	30. VI. 1972
17	Limba germană, cl. V-a	160 pag.	30. VI. 1972
18	Istoria pentru anul I liceu	200 pag.	30. VI. 1972
19	Istoria pentru anul II liceu	200 pag.	30. VI. 1972
20	Istoria pentru anul III liceu	250 pag.	30. VI. 1972
21	Istoria pentru anul IV liceu	280 pag.	30. VI. 1972
22	Geografia, cl. V-a	130 pag.	30. VI. 1972
23	Geografia, cl. VI-a	180 pag.	30. VI. 1972
24	Geografia, cl. VII-a	180 pag.	30. VI. 1972
25	Geografia, cl. VIII-a	200 pag.	30. VI. 1972
26	Botanica, cl. V-a	180 pag.	30. VI. 1972
27	Zoologia, cl. VI-a	200 pag.	30. VI. 1972
28	Ecologia, cl. VII-a	200 pag.	30. VI. 1972
29	Anatomia și fiziologia omului, cl. VIII-a	200 pag.	30. VI. 1972
30	Algebra an. I (secția reală)	150 pag.	30. VI. 1972
31	Geometria și trigonometria, an I (secția reală)	130 pag.	30. VI. 1972
32	Fizica, an I (secția reală)	280 pag.	30. VI. 1972
33	Fizica, an I (secția umanistă)	180 pag.	30. VI. 1972
34	Chimia, an I	170 pag.	30. VI. 1972

Programele școlare se pot ridica de cei interesați, începând cu data de 25 iunie 1971, de la sediul Editurii didactice și pedagogice din București, str. Spiru Haret nr. 12, sector 7.
Informații la telefon nr. 33 00 40, interior 297.

Extras din regulamentul pentru desfășurarea concursurilor privind elaborarea de manuale școlare, ilustrații, texte literare și alte genuri de lucrări făcând parte din profilul Editurii didactice și pedagogice

Cap. I. Condiții de participare la concurs

Art. 1. La concursuri pot participa cadre didactice din învățământul de toate gradele, scriitori, cercetători, oameni de știință și artă, graficieni, specialiști din producție.

Art. 2. Listele manualelor școlare, textelor literare, cărților profesorului, metodelor caietelor de lucrări practice de laborator și a altor genuri de lucrări ce se scot la concurs, vor fi propuse o dată cu planul tematic de perspectivă, de direcțiile generale de învățământ împreună cu Editura didactică și pedagogică și aprobate de adjunctul ministrului învățământului care coordonează sectorul respectiv.

Art. 3. Conținutul lucrărilor prezentate la concursuri trebuie să fie în concordanță cu programele școlare și cu indicațiile specificate cu prilejul deschiderii fiecărui concurs.

Art. 4. Cu prilejul deschiderii fiecărui concurs, editura va aduce la cunoștința celor interesați, prin presă, condițiile de participare, precizând :

- titlurile scoase la concurs ;
- volumul lor în pagini dactilografiate ;
- tipul de școală, anul de studii și clasa ;
- termenul de predare al lucrărilor ;

e) premiile și alte drepturi ce se acordă concurenților.

Art. 5. Concurenții vor prezenta manuscrisele lucrărilor elaborate, în 3 exemplare dactilografiate. Ilustrațiile vor fi prezentate în numărul și condițiile stabilite pentru fiecare concurs.

Pagina dactilografiată a manuscriselor va cuprinde 31 rânduri a 65 semne grafice fiecare rând (aproximativ 2000 semne grafice pe pagină) sau — în cazul versurilor — maximum 35 de versuri.

Unul din cele 3 exemplare de manuscris va trebui să cuprindă toate elementele necesare înțelegerii textului : schițe de hărți sau ilustrații, planșe, diagrame, scheme, tablouri sinoptice etc. Pentru materialul ilustrativ care urmează să fie reprodus din albume, enciclopedii, tratate etc., concurenții vor da indicații precise asupra sursei de informare (titlul, autorul, editura, anul ediției, pagina, figura etc.). De asemenea, ei vor indica obligatori bibliografia consultată la elaborarea textului.

Pentru anumite lucrări ca manuale de muzică, desen etc. numărul exemplarelor de manuscris și al materialului grafic (cartograme, ilustrații etc.) va fi stabilit în funcție de specificul lucrării.

Art. 6. Lucrările vor fi trimise pe adresa Editurii didactice și pedagogice, la sediul său central din București, str. Spiru Haret nr. 12 — Sectorul VII, cu mențiunea : „pentru concursul de.....“ (manuale, ilustrații, texte literare, metodici, cartea profesorului etc. — după caz).

Pe manuscris, respectiv pe reversul ilustrațiilor, se va trece numai pseudonimul sau motto-ul, ales de concurent.

- Texte pentru cl. I
- Texte pt. cl. a II-a
- Texte pt. cl. a III-a
- Texte pt. cl. a IV-a
- Texte pt. cl. V-X

Manuscrisele sau ilustrațiile vor fi însoțite în mod obligatoriu, de un singur plic închis și sigilat de către concurent. În plic se vor indica : „numele, adresa concurentului sau ale tuturor concurenților în cazul colectivelor de autori, precum și pseudonimul sau motto-ul ales. Pe plic se vor menționa numai titlul lucrării și pseudonimul sau motto-ul ales ; (în plus tematica și clasa în cadrul concursului de texte literare).

Dacă lucrările se trimit prin poștă, expeditorul va trece pe colet și pe buletinul de expediție, în locul numelui său, pseudonimul sau motto-ul ales, cu indicația „Post restant“.

Termenul de predare (manuscris, ilustrații) a fiecărei lucrări scoase la concurs expiră — în cazul lucrărilor care se prezintă direct la registratura editurii — la ora 15 a zilei enunțate ca atare în presă.

În cazul trimiterii lucrărilor prin colet poștal, acestea se vor considera ca fiind depuse în termen, dacă ștampila poștei (data de expediție) nu depășește ora 24 a zilei fixate ca termen de predare. Lucrările prezentate la concurs după expirarea termenului de predare fixat nu vor fi luate în considerare.

Art. 7. Lucrările predate în termenul stabilit, vor fi înaintate de editură, în 20 de zile de la data încheierii concursului, comisiilor aprobate de Ministerul Învățământului.

Art. 8. Acordarea de premii sau mențiuni lucrărilor prezentate la concursuri nu atrage după sine obligativitatea publicării lor.

În baza recomandării comisiei editura poate include în lucrarea care a fost propusă spre editare anumite părți, lecții, probleme, ilustrații etc. care sînt mai reușite în celelalte manuscrise, cu consimțământul autorilor lucrărilor din care se scot aceste materiale.

Art. 9. Cu lucrările prezentate la concursuri editura va proceda astfel :
— din cele premiate sau cu mențiune, care sînt aprobate pentru editare, se restituie concurenților un exemplar de manuscris copie (2 exemplare se opresc în editură, în vederea editării) ;

— din cele premiate sau cu mențiune, care nu sînt aprobate pentru editare, se restituie concurenților 2 exemplare de manuscris, copiile (exemplarul nr. 1 — original — rămîne în editură timp de 1 an, de la data comunicării rezultatelor, în vederea unei eventuale editări, după care se restituie concurenților) ;

— cele nepremiate sau fără mențiune, se restituie concurenților, în cel mult 10 zile de la comunicarea rezultatelor. Toate paginile vor purta viza editurii.

În ceea ce privește ilustrațiile prezentate la concurs :

— cele premiate sau cu mențiune, aprobate pentru editare, rămîn în editură în vederea reproducerii lor în lucrările pentru care au fost scoase la concurs ;

— cele nepremiate sau fără mențiune, care nu se editează, rămîn în editură timp de 1 an, în vederea unei eventuale reproduceri, după care se restituie concurenților ;

— cele nepremiate sau fără mențiune, se restituie concurenților, în cel mult 10 zile de la comunicarea rezultatelor.

Art. 10. Pentru textele literare, lecturi în proză sau versuri, necesare manualelor de citire și altor lucrări, numărul de pagini dactilografiate sau al versurilor va fi cuprins între limitele de mai jos :

	Proză	Versuri
— Texte pentru cl. I	1 2 — 1 pag.	8—12
— Texte pt. cl. a II-a	1/2 — 1,1/2 pag.	8—16
— Texte pt. cl. a III-a	1 — 2 1/2 pag.	12—20
— Texte pt. cl. a IV-a	1 — 4 pag.	12—22
— Texte pt. cl. V—X	2 — 6 pag.	16—40

Art. 11. La concursul de ilustrații, lucrările vor fi executate pe baza cerințelor și îndrumărilor stabilite de către editură.

Art. 12. Pentru orice alte genuri de lucrări, în afara celor prevăzute la art. 2 de mai sus, condițiile de prezentare, conținut etc. vor fi stabilite de Editura didactică și pedagogică.

Cap. II. Modul de alcătuire a comisiilor pentru concurs și de verificare a lucrărilor prezentate

Art. 13. Pentru fiecare titlu scos la concurs se va numi o comisie, la propunerea direcțiilor generale de învățământ împreună cu Editura didactică și pedagogică, cu consultarea forurilor care au delegați în componența comisiilor ; propunerile se aprobă de adjunctul ministrului care coordonează sectorul respectiv.

Art. 14. Comisiile pentru concurs sînt alcătuite după cum urmează :

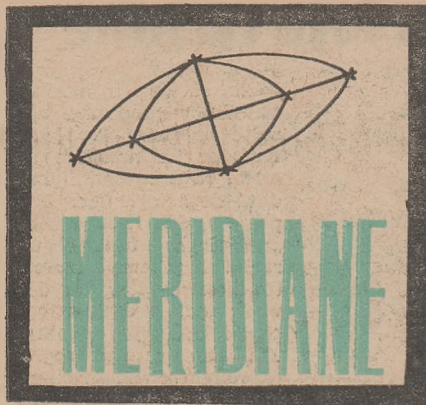
a) Pentru concursurile de manuale școlare necesare învățământului de cultură generală, licee de specialitate, învățământului profesional și tehnic, metodici, cartea profesorului și pentru caietele de lucrări practice de laborator :

- un președinte ;
- un delegat al Editurii didactice și pedagogice, membru ;
- un delegat al Institutului central de perfecționare a personalului didactic, membru ;
- două cadre didactice, membri ;

b) Pentru concursurile de texte literare :

- un președinte ;
- un delegat al Editurii didactice și pedagogice, membru ;
- un delegat al Institutului central de perfecționare a personalului didactic, membru ;

(Continuare în pag. a 13-a)

R. D. G.

METODE ȘI TEHNICI DE PREDARE FOLOSITE LA LECȚIILE DE MATEMATICĂ

Există, evident, o diversitate de metode care permit realizarea unei legături directe între scopurile generale ale instrucției matematice și optimizarea procedeelor didactice (pentru o mai bună asimilare a cunoștințelor predate). Experiența școlilor din Republica Democrată Germană este elocventă în acest sens.

Folosirea unor mijloace tehnice în domeniul învățămîntului matematicii constituie una din preocupările permanente ale profesorilor de matematică în această țară, subordonate principiului rațional și logic al învățării.

Prin folosirea mijloacelor tehnice se urmărește activizarea continuă a cunoștințelor și dezvoltarea caracterului formativ al matematicii, determinate mai ales de împletirea continuă dintre asimilarea conceptelor și operativitatea cunoștințelor. Introducerea acestor mijloace în orela de curs face să se realizeze o importanță economică de timp și, mai ales, o sporire a eficienței predării matematicii.

Astfel, majoritatea școlilor sînt dotate cu retrovizoare, care facilitează, în timpul orelor de curs, munca independentă. Cu ajutorul acestor aparate optice, se transmit nu numai teme compuse din secvențe legate logic între ele, dar și răspunsurile parțiale la întrebări, ceea ce permite corectarea greșelilor pe care le fac elevii în rezolvări. Unele școli sînt dotate cu instalații de filmat, prevăzute cu dispozitive de sincronizare, cu ajutorul cărora se realizează filme de matematică, pentru înțelegerea de către elevi a unor teme mai dificile.

Alte școli au realizat și foloses instalatiile electromecanice de verificare și control al cunoștințelor, după programe cu răspunsuri la alegere, întocmite de profesorul clasei. Instalațiile sînt formate dintr-un dispozitiv central situat la catedră, pe care este înregistrat numele fiecărui elev, și din dispozitive cu 10 contacte, situate în banca fiecărui elev. Răspunsurile elevilor se codifică prin numere corespunzătoare unei anumite poziții a contactelor.

Un alt mijloc specific de stimulare

a activității de învățare îl constituie materialele multiplicabile, care sînt distribuite elevilor la începutul orei de matematică. Aceste materiale cuprind teme cu caracter aplicativ și teoretic. După rezolvarea temelor propuse, se fac discuții și se compară rezultatele. Elevii care rezolvă cu ușurință aceste probleme primesc material suplimentar. Aceste materiale servesc partea operativă a învățării (aplicarea teoriei la exerciții și probleme).

Profesorii sînt preocupați, în majoritatea școlilor, de introducerea și folosirea unor metode de predare care să mărească ritmul și capacitatea de asimilare a cunoștințelor predate în clasă. Se pune accent deosebit pe caracterul individual de prelucrare a informațiilor. Așa, de exemplu, se lasă elevilor posibilitatea să rezolve sau să calculeze singuri unele părți din demonstrații, care conduc la anumite rezultate parțiale; apoi operațiile sînt continuate de profesor.

Prin temele individuale date elevilor în timpul orei se caută o dirijare cât mai completă și diferențiată a proceselor de învățare. Așa, de exemplu, se dau elevilor teme de control, de verificare sau consolidare, care sînt rezolvate individual în timpul orei, și suplimentar sînt prevăzute teme pentru elevii care rezolvă cu ușurință temele prevăzute pentru întreaga clasă.

În general, se pune un accent deosebit pe accesibilitatea cunoștințelor predate. Nu se propun elevilor probleme care implică operații complexe de gândire, fără a exista o confirmare asupra depășirii dificultăților legate de cele mai simple. Problemele și exercițiile propuse în clasă cer elevilor o îndeminare mijlocie, devenind astfel accesibile întregii clase. Se are grijă să se asigure o creștere treptată a gradului de independență în rezolvări. În cadrul unei anumite teme se dau probleme care sînt strîns legate între ele; iar fiecare problemă nouă să constituie o treaptă superioară de dificultate pe care elevul să o treacă cu succes pentru etapa următoare.

În procesul comunicării se caută să se obțină o succesiune rațională

Oră de meditație la Școala generală „Vasil Levski” din comuna Cerni, R. P. Bulgaria

și logică a demonstrațiilor, pentru a antrena permanent elevii pe tot parcursul desfășurării lecției.

Ați la expunerea părților teoretice noi, cit, mai ales la rezolvarea exercițiilor și problemelor aplicative, lecția este astfel concepută încît să asigure participarea activă și integrală a elevilor, să ofere un număr suficient de variații de situații care să conducă la însușirea completă a cunoștințelor predate în clasă.

În toate orela de matematică la clasele V—X elevii efectuează calcule cu ajutorul riglei de calcul.

În multe școli, la lecțiile de consolidare, s-au introdus elemente de instruire programată, împletite cu elemente tradiționale. Astfel, la școala din Meissen, dotată cu retrovizor și instalație automată de verificare a răspunsurilor, cu materiale saپیروgrafiare etc., la o lecție de analiză la clasa a XI-a, profesorul a propus elevilor, cu ajutorul retrovizorului, un exercițiu de calcul al derivatelor și s-a proiectat răspunsul corect: în continuare, răspunsurile probabile, care acopereau o serie cât mai întinsă din greșelile pe care le fac în mod frecvent elevii. După ce fiecare elev a rezolvat exercițiul independent, a comunicat profesorului rezultatul la care a ajuns în urma rezolvării, cu ajutorul unui dispozitiv electric de transmitere automată a răspunsurilor. Răspunsurile erau codificate prin numere.

Am enumerat parțial cîteva aspecte ale muncii de perfecționare continuă a tehnicilor de predare în R.D.G. Folosirea lor constituie unul din scopurile esențiale ale activității de învățare, care se înscrie ca o componentă esențială a muncii de pregătire matematică a elevilor.

IONICA ALEXANDRESCU
VASILE ȘTEFANESCU

Gabrea, consilier național, desfășoară o vie activitate de propagare a ideilor cuprinse în programul de bază al I.A.E.W.P.-ului în universități, institute de cercetare, instituții de învățămînt, inspectorate școlare. În școlile experimentale ale Institutului de cercetări pedagogice se predau cunoștințele privind idealurile de pace ale tinerilor, precum și contribuția U.N.E.S.C.O. la promovarea acestor idealuri.

Reunindu-și energiile în frontul comun al acțiunilor în favoarea unei lumi a păcii, a prosperității și demnității, educatorii din România înțeleg să exprime și prin această activitate concepțiile înaintate dintotdeauna ale școlii românești, amplificate de înaltele idealuri socialiste ale României noi, în rîndul cărora se integrează stima, respectul reciproc și colaborarea cu popoarele întregii lumi.

ANA NEGULESCU
cercetător științific — Institutul de cercetări pedagogice.

Prin educație spre pace

săle și prin poziția sa exercită o influență asupra concetățenilor săi în domeniul educației și recunoaște statutul asociației.

Organele de conducere ale I.A.E.W.P sînt congresul mondial, consiliul general, consiliile regionale, naționale și locale, secretariatul internațional și comitetul consultativ. Definitivarea acestei structuri organizatorice se va integra pregătirilor ce se fac pentru Congresul internațional din 1974 care își propune să definească căile și mijloacele prin care I.A.E.W.P. să poată contribui la realizarea următoarelor obiective:

1. Promovarea educației omului prin valorificarea tuturor capacităților lui de dezvoltare în cadrul familiei, al comunității locale, al țării și al colaborării internaționale;
2. Incurajarea dezvoltării colegiilor și universităților

pentru cercetarea păcii, incluzînd în această privință sprijinul Națiunilor Unite;

3. Folosirea tuturor căilor de comunicare pentru clarificarea părerilor controversate și a soluțiilor în vederea realizării unei depline înțelegeri;

4. Dezvoltarea unei educații care să contribuie la formarea unor caractere capabile să rezolve conflictele cu mijloace pasnice;

5. Sprijinirea transpunerii în viață a Declarației drepturilor omului.

Educatorii din România au manifestat de la început interes pentru activitatea I.A.E.W.P., care corespunde idealurilor de pace care definesc principiile promovate consecvent de România socialistă. Un grup de inițiativă dinamic, avîndu-l în frunte pe conf. dr. George Văideanu, consilier regional al I.A.E.W.P.-ului pentru Polonia, U.R.S.S., Turcia și România, și prof. Maria

telex

R. P. BULGARIA

Elevii dotați în mod deosebit pentru studiul anumitor discipline se bucură de o atenție deosebită din partea organelor de învățămînt. La Sofia, la Varna, la Plovdiv și în alte orașe funcționează de mai mulți ani cluburi ale elevilor matematicieni, în cadrul cărora biologi etc., îndrumați de cadre didactice universitare și cercetători științifici. În sesiunile de comunicări ale acestor cercuri, care au loc anual, au fost prezentate multe lucrări valoroase, cuprinzînd soluții originale, apreciate cu aplauze de specialiști cu înaltă calificare.

U. R. S. S.

În noul cincinal 1971—1975, în orașul Kuibîșev pe Volga se va construi un modern complex universitar, care vor putea studia circa 4.500 de studenți. El se va întinde pe o suprafață de 50 ha. și va cuprinde circa 10 clădiri unite între ele printr-un sistem de galerii și pasaje închise. Noua orășel universitar va dispune de amfiteatre, laboratoare moderne, cîminuri pentru studenți și variate amenajări sportive.

R. F. A GERMANIEI

În Renania de Nord — Vestfalia va fi introdus, începînd cu anul 1972-1973, un nou tip de școală: colegiul „Flex”, din ciclul II al școlilor elementare, și gimnaziilor și liceelor vor putea opta pentru „colegii” care le vor asigura așteptarea pentru bacalaureat, și pentru o meserie. De reținut că planurile de învățămînt cuprind pe lângă disciplinele tradiționale și cele în tens cerute de societatea modernă: cibernetica, prelucrarea electrotehnică a datelor, tehnologia și științele sociale economice etc. Aceste discipline vor fi predate de către specialiști din economie și cadre universitare.

ANGLIA

Instituțiile de învățămînt sînt permanent înzestrate cu aparatură audio-vizuală modernă. Foarte utilizate sînt sistemele didactice audio-vizuale mult puțin complexe, cum ar fi televiziunile cu circuit închis. Un astfel de sistem — la Londra — cuprinde 1.000 de seturi medii și 130 de instituții de învățămînt superior. Se prevede efectuarea unor instalații similare la Glasgow, Cambridge și Plymouth.